

Vlaams
Parlement

vergadering **C291**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en
Justitie

van 22 september 2020

*(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie
georganiseerd.)*

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de uitspraken van de nieuwe Vlaamse bouwmeester – 3157 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het nieuwe migratie- en asielpact van de EU – 3358 (2019-2020)	7
VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de erkenning van zonnebrandschade aan landbouwteelten als ramp – 3257 (2019-2020)	11
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de subsidiedatabank – 3074 (2019-2020)	15
VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de interpretatie door de Vlaamse Belastingdienst van de vrijstelling van onroerende voorheffing voor schoolkeukens – 3146 (2019-2020)	20
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het uitstel van de hervorming van de fiscale regeling voor duolegaten – 3342 (2019-2020)	25
VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de invoering van de vriendenerfenis – 3426 (2019-2020)	29

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de uitspraken van de nieuwe Vlaamse bouwmeester
– 3157 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Philippe Muyters

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik dank de voorzitter en de leden van de commissie voor de flexibiliteit in verband met het stellen van mijn vragen.

De nieuwe Vlaamse bouwmeester is de heer Erik Wieërs, die Leo Van Broeck heeft opgevolgd. Zoals we allemaal nog weten, maakte de vorige bouwmeester heel wat ophef met enkele publieke uitspraken. Denk onder meer aan de rel met de mobiscore, een tool waarmee mensen zelf kunnen berekenen hoe ecologisch duurzaam hun woning gelegen is. De heer Van Broeck opperde ook het idee dat in de toekomst mogelijk fiscale gevolgen aan de mobiscore van een woning gekoppeld kunnen worden. Ook noemde hij vrijstaand bouwen 'crimineel'. Vanuit de politiek, en niet in de laatste plaats vanuit het Vlaams Belang, klonk heel wat kritiek op deze uitspraken en velen vonden dat de Vlaamse bouwmeester zijn bevoegdheid had overschreden door dergelijke uitspraken te doen op publieke fora.

De krant Het Laatste Nieuws publiceerde op 26 augustus een interview met de nieuwe Vlaamse bouwmeester, de heer Wieërs. Daarin werd duidelijk dat hij zichzelf inhoudelijk-ideologisch op dezelfde lijn positioneert als zijn voorganger. Hij stelt onder meer dat hij de beslissing van de Vlaamse Regering dat de bouwmeester zich moet "terugplooiën op zijn kerntaken" niet echt goed begrijpt, om vervolgens te stellen dat de vorige bouwmeester, de heer Van Broeck volgens hem niet "buiten zijn kerntaken is gegaan". Meer zelfs, de analyse van zijn voorganger "klopte zeker", stelt hij. Ons woonmodel is problematisch, zo beweert Wieërs, want "er leeft in Vlaanderen nog steeds een idee dat het woonideaal erin bestaat dat je rond je woning kan wandelen, ergens in een verkaveling. Dat kan niet blijven duren."

De Vlaamse bouwmeester gaat zelfs nog een stap verder en stelt dat "de eerste stap er natuurlijk in bestaat om het onmogelijk te maken de huidige situatie te behouden". Hij vervolgt: "Als het morgen niet meer mogelijk is om een stuk grond te kopen en er een vrijstaande villa op te bouwen, dan zal je wel een alternatief moeten bedenken." De suggestie wordt hier uiteraard gewekt dat de regering het onmogelijk moet maken om een stuk grond te kopen en daar een vrijstaande woning op te bouwen.

Wieërs pleit in het interview ook voor meer 'cohousing' of gedeeld wonen en idealiseert zijn eigen manier van wonen en leven, het wonen in de stad. Dat is het ideaalbeeld van de nieuwe Vlaamse bouwmeester en er lijkt nog maar weinig ruimte over te blijven – letterlijk en figuurlijk – voor de Vlaming die er vrijwillig voor kiest om op het platteland te gaan wonen.

Bovendien stelt hij tot slot dat we een woonmodel hebben "dat bijna uitsluitend privaat en publiek bezit kent. Het ideale model ziet er anders uit, met meer collectieve ruimte." De goede verstaander leest daar natuurlijk in dat de nieuwe Vlaamse bouwmeester collectivisering bepleit en het afbouwen van privébezit.

Minister-president, het Vlaams regeerakkoord bepaalt inderdaad dat het Vlaams Bouwmeesterschap zich moet "terugplooiën op zijn kerntaken, namelijk de Vlaamse overheid en lokale besturen bijstaan in hun architecturale keuzes en inrichting van de publieke ruimte". Wat betekent dat precies? Kadert het geven van een

dergelijk uitgebreid ideologisch getint interview door die nieuwe Vlaamse bouwmeester in die zogenoemde kerntaken?

Vindt u niet dat de nieuwe Vlaamse bouwmeester met zijn uitspraken zijn boekje te buiten gaat op een aantal vlakken? Indien neen, waarom niet?

Hoe reageert u op deze uitspraken van de nieuwe Vlaamse bouwmeester, die in wezen eigenlijk in niets verschillen van die van de vorige, fel bekritiseerde Vlaamse bouwmeester? Kunt u dat toelichten?

Hebt u al samengezeten met de nieuwe Vlaamse bouwmeester, de heer Wieërs? Zo ja, wat is er tussen u beiden besproken? Zo neen, waarom hebt u nog geen overleg met hem gehad?

Heeft de nieuwe Vlaamse bouwmeester sinds zijn aanstelling al adviezen gegeven aan u of aan een van uw collega-ministers? Indien ja, wat hielden die adviezen dan in? Liepen die gelijk met wat hij allemaal zegt in dat interview?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van Rooy, ik heb de passage uit het regeerakkoord die u citeert, verder verduidelijkt in mijn Visienota Vlaams Bouwmeesterschap, die de Vlaamse Regering op 31 januari van dit jaar heeft goedgekeurd. Daarin worden de kerntaken van de Vlaamse bouwmeester als volgt gepreciseerd.

Een: de ondersteuning en begeleiding van publieke bouwheren, in de breedst mogelijke zin, met het oog op kwaliteitsverhoging van concrete projecten. De begeleiding beoogt ook competentieverhoging van de betrokken bouwheren en ontwerpers. De rol van het Bouwmeesterschap is begeleidend, inspirerend en initiërend, nooit plaatsvervangend. En twee: visievorming en reflectie inzake architectuurkwaliteit, kwaliteitsvol ontwerpen en bouwen in de hedendaagse samenleving.

Het geven van een interview as such past binnen die beide kerntaken: de inspirerende rol die de bouwmeester moet opnemen ten aanzien van publieke bouwheren en de ontwikkeling van een ambitieuze visie op architectuurkwaliteit en ruimtelijke kwaliteit voor Vlaanderen. Hij gaat dus absoluut niet zijn boekje te buiten door een interview te geven. In het interview licht de heer Wieërs overigens gewoon een deel toe van de aanzet tot een meerjarenprogramma voor het Vlaams Bouwmeesterschap, zoals hij dat tijdens de aanwervingsprocedure heeft voorgelegd. De bouwmeester onderstreept in het interview trouwens zelf dat hij aangesteld is om adviezen te verlenen en niet om beleid te ontwikkelen, en dat zijn adviesverlening betrekking heeft op ruimtelijke kwaliteit en niet op klimaat, mobiliteit of milieu. Uiteraard heeft de context van die ruimtelijke kwaliteit betrekking op heel Vlaanderen. Fileleed, verlies aan open ruimte enzovoort maken jammer genoeg ook deel uit van die context. En de praktijk van ontwerpen en bouwen kan op die vlakken een bijdrage leveren.

De Vlaamse bouwmeester is aangesteld als adviseur van de hele Vlaamse Regering en werkt dan ook binnen de beleidskaders die worden ontwikkeld binnen de verschillende beleidsdomeinen. In het regeerakkoord wordt bepaald dat de Vlaamse Regering werk zal maken van de ruimtelijke omslag en worden de principes en doelstellingen van de strategische visie Beleidsplan Ruimte Vlaanderen onderschreven. Het discours van de Vlaamse bouwmeester past binnen dat kader, maar dat wil niet zeggen dat alles wat hij zegt, ook Vlaams beleid gaat worden. De verhoging van het ruimtelijk rendement is immers een belangrijke doelstelling binnen de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Maar ik denk niet dat er binnen onze Vlaamse Regering veel draagvlak is om bijvoorbeeld te

zeggen dat er niet meer op openstaande percelen mag worden gebouwd. Zoals ik zeg, heeft hij een adviserende functie. Wij maken nog altijd het beleid uit.

Ik heb, samen met de drie viceminister-presidenten van de Vlaamse Regering, als sluitstuk van de selectieprocedure een gesprek gevoerd met alle geschikt bevonden kandidaten voor het Vlaams Bouwmeesterschap. Daarbij kwam het thema verdichting ook kort aan bod.

De nieuwe Vlaamse bouwmeester is nu ongeveer een maand in dienst en werkt zich in in zijn opdracht. Daarbij komen onder meer de adviesverleningsdossiers aan bod die reeds lopende waren bij zijn aantreden en die nu verder hun beslag krijgen. Hij voert momenteel verkennende gesprekken met de verschillende ministers. Daarop aansluitend zal hij een meerjarenprogramma opstellen dat rekening houdt met de beleidsaccenten van de Vlaamse Regering. Ik heb hem zelf nog niet ontmoet na de selectieprocedure, in zijn huidige functie, maar we zullen dat meerjarenprogramma, als het klaar is, natuurlijk ter bespreking voorleggen aan de Vlaamse Regering.

– *Willem-Frederik Schiltz treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister-president, zoals dat altijd het geval is, minimaliseert men de rol van iemand die inderdaad is aangeworven via een selectieprocedure, zoals u zegt. Dat betekent toch dat de heer Wieërs is geselecteerd uit een aantal kandidaten en dat hij dus blijkbaar wel een aantal troeven had. En wellicht heeft hij zelfs ideologische standpunten, mag ik toch vermoeden, die aansluiten bij wat deze Vlaamse Regering wenst. Ik neem toch aan dat die niet wordt aangeworven om slechts adviezen te geven, die de regering dan bijna allemaal naast zich neer zou leggen. U stipt natuurlijk aan dat niet alles wat de heer Wieërs, de Vlaamse bouwmeester, zegt, beleid hoeft te worden. Het zou er maar aan mankeren, denk ik. Maar het is, gezien ook de kostprijs van zo'n Vlaamse bouwmeester, toch ook niet de bedoeling dat u al zijn adviezen naast u neerlegt.

Uiteraard vind ik ook, minister-president Jambon, dat iedereen interviews moet kunnen geven, ook de Vlaamse bouwmeester – vrijheid van meningsuiting enzovoort. Maar ik vind toch dat hij in dit interview zijn ideologische visie zeer duidelijk articuleert. En nogmaals, ook daar is geen probleem mee. Maar ik vraag me toch af – en u hebt daar eigenlijk nauwelijks op geantwoord – in hoeverre die in lijn ligt met wat deze Vlaamse Regering wil. Want zijn visie komt er in essentie op neer dat er steeds kleiner en dichter op elkaar zal moeten worden gewoond. En dan kunt u nog wel zeggen dat u zeker niet van plan bent om te verbieden dat mensen in een vrijstaande woning gaan wonen. Ik mag dat hopen. Ik zal u daar ook aan houden. Maar in hoeverre bent u het eens met zijn visie dat er meer collectivisering moet zijn? Meer collectivisering, dat impliceert ook het afbouwen van privébezit. Ik volg in de commissie van uw collega Demir ook het thema van de bouwshift, zoals dat tegenwoordig heet, goed op. En dat komt er puur op neer dat wij, zoals de heer Wieërs ook zegt in dat interview, steeds dichter op elkaar en kleiner zullen moeten gaan wonen.

Door de aanhoudende massa-immigratie en de bevolkingstoename die die met zich meebrengt, wordt Vlaanderen steeds voller. Dat is een gegeven, niet iets dat we moeten bestrijden. Althans, wij vinden natuurlijk wel dat dat moet worden bestreden, maar deze Vlaamse Regering misschien niet. U zult het mij zeggen. Vlaanderen wordt steeds voller, en dus is er steeds minder oppervlakte voor steeds meer mensen. En dat betekent, zegt deze Vlaamse bouwmeester: steeds kleiner en dichter op elkaar gaan wonen. In hoeverre bent u het met die visie eens, minister-president Jambon?

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Laten we toch proberen, collega Van Rooy, om de Vlaamse bouwmeester de kans te geven om zich in te werken en zijn adviezen in de toekomst te geven. Ik zou hem ook willen beoordelen op de adviezen en de rol die hij vervult. En dat zo'n rol als Vlaams bouwmeester uitdagend mag zijn, waarmee ik bedoel dat degene die adviezen vraagt, daarin ook uitgedaagd wordt, dat vind ik eigenlijk een onderdeel van de job, natuurlijk altijd binnen een globale visie. Ik veronderstel dat u ook al eens wat boeken leest over ruimtelijke ordening. Het onderwerp van verdichting en inbreiding staat al jaren op vele plaatsen op de agenda. Zonder te zeggen dat het altijd zus of altijd zo moet zijn, maar het is zeker waar dat dat een onderwerp is dat ter sprake komt.

Die man is een maand bezig. Laat ons hem beoordelen op basis van zijn adviezen en de daden die hij stelt. Over enkele maanden kunnen we kijken of hij de rol die hij moet opnemen – een rol om advies te geven, om mensen tot gedachten te brengen, om visie voor te bereiden – op zich neemt zoals voorzien is en zoals verwacht wordt. En laten we dan de discussie ten gronde voeren.

Ik zou dus voorstellen, minister-president, om hier vandaag niet ten gronde verder op in te gaan, maar aan die persoon wat tijd te geven om zijn werk terdege te doen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van Rooy, dat is een zeer eigenaardige benadering, dat ik een antwoord moet geven over de visie van een adviseur. Wij gaan de adviezen van de adviseur inwachten, en die adviezen zullen wij dan beoordelen als Vlaamse Regering. Er is een beleidskader. Er is een regeerakkoord. Er zijn beleidsvisies. En natuurlijk onderschrijf ik die beleidsvisies die wij binnen de Vlaamse Regering hebben afgesproken.

Maar u hebt mij echt verrast, mijnheer Van Rooy. Ik dacht: een vraag over een interview met de Vlaamse bouwmeester, de heer Van Rooy gaat eens tussenkomen over iets dat niets met migratie te maken heeft. Maar u hebt toch de link gevonden tussen een interview met de Vlaamse bouwmeester en migratie. Dus u hebt mij verrast. Maar voor de rest, mijnheer Van Rooy, gaan we wachten op de adviezen van de Vlaamse bouwmeester, en dan binnen het kader van het regeerakkoord en binnen het kader van de beleidsvisies zien wat we daarmee gaan doen. Ik heb er alle vertrouwen in dat die adviezen zich zullen situeren binnen het kader van het Vlaamse beleid.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister-president Jambon, als ik u daarmee verras, betekent dat dat u mij toch nog niet voldoende volgt. *(Opmerkingen van minister-president Jan Jambon)*

Met het multitasken dat u tegenwoordig kunt doen, zoals u daarnet hebt gezegd, hebt u misschien iets meer tijd om mij – maar ik zeg dat natuurlijk in naam van mijn partij – daarin te volgen. Want de twee zijn natuurlijk onlosmakelijk met elkaar verbonden. Ik zeg dat ook tegen de heer Muyters, die het een beetje op de lange baan wil schuiven door te zeggen: laat ons afwachten, hij is zich aan het inwerken.

Goed, de Vlaamse bouwmeester is zich aan het inwerken, maar hij geeft een interview dat weinig aan de verbeelding overlaat en dat eigenlijk laat zien – en dat was mijn eerste punt van kritiek – dat hij exact dezelfde globale visie heeft op wonen in Vlaanderen als de vorige bouwmeester, de heer Leo Van Broeck, met wie

het toch niet zo goed is afgelopen. Er is niet alleen de Mobiscore, maar hij spreekt zich net als de heer Wieërs uit voor kleiner wonen en dichter op elkaar wonen. De heer Muyters kan dat dan verpakken in dure woorden als inbreiding, maar dat komt er effectief op neer dat mensen steeds dichter op elkaar zullen gaan wonen. Dat is overigens al bezig. Ik zie dat in mijn eigen stad en in de districten in Antwerpen. Ik vind dat geen goede zaak. En als u de link met de bevolkingstoename niet ziet, dan vind ik dat toch wel heel bizar, minister-president Jambon. Je hoeft daar geen ingenieur voor te zijn. Ik ben er toevallig wel een, ingenieur bouwkunde, maar je hoeft er geen te zijn. De gewone man in de straat heeft genoeg gezond verstand om dat zelf te becijferen en te bekijken. Als de oppervlakte van een land gelijk blijft, wat tot nader order zo is, en de bevolking neemt stelselmatig toe, kun je niet veel anders doen dan kleiner te gaan wonen. En ook meer in de hoogte, natuurlijk, dat is ook een optie. Die link met immigratie is natuurlijk evident. Bijna 90 procent van de bevolkingstoename in Vlaanderen en België is het gevolg van die immigratie.

Wij zetten ons al schrap voor wat de adviezen – de officiële adviezen, niet in een of ander interview – en de meerjarenplanning van de Vlaamse bouwmeester dan zullen zijn. Wij bekritisieren in dat opzicht ook die bouwshift. Want wij passen voor een beleid dat gewoon surft op het roekeloze massa-immigratiebeleid en dat dan maar moet roeien met de riemen die er zijn om telkens maar weer te zeggen: 'Oké, we gaan nu inbreiden, we gaan de mensen dichter op elkaar proppen, om dan de open ruimte te bewaren.' Het bewaren van de openbare ruimte is uiteraard een goede zaak, maar dat heeft dus tot gevolg, nogmaals, dat mensen steeds kleiner en steeds dichter op elkaar zullen moeten gaan wonen. En u kunt op het Vlaams Belang rekenen, de komende legislatuur, om dat, mét de link naar massa-immigratie, zeer fundamenteel te bekritisieren, minister-president.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het nieuwe migratie- en asielpact van de EU – 3358 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Willem-Frederik Schiltz

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Mijnheer Dochy, ik dank u voor uw flexibiliteit. Ik apprecieer ten eerste dat ik mijn vraag onmiddellijk mag stellen. Die is, zoals ik daarnet al zei, gelinkt aan mijn vorige vraag en gaat over het nieuwe migratie- en asielpact van de Europese Unie dat de opvolger is van het asiel- en migratiepact dat u zeer welbekend is, minister-president en dat in december 2018 ondertekend werd in Marrakesh, waarvoor uw partij de stekker uit de vorige Federale Regering, de regering-Michel, heeft getrokken.

Dit nieuwe pact bouwt verder op de voorstellen uit 2015 en 2018 en beoogt een "alomvattend, duurzaam en crisisbestendig kader te creëren voor het beheer van asiel en migratie binnen de EU. Het omvat de hele migratieroute – van herkomst- en doorreislanden naar de ontvangende landen in de EU".

Bijkomend zal dit pact een gemeenschappelijk asielstelsel willen opleggen aan de lidstaten van de EU, waarbij migranten vanuit het land van aankomst via een verdeelsleutel over alle lidstaten verspreid zullen worden. In het verleden, nog niet zo lang geleden, in 2010, liet de Europese Commissie hiervoor al een studie uitvoeren onder auspiciën van het Europees Vluchtelingenfonds. In die studie wordt een simulatie gemaakt waarin de EU uitgaat van de theoretische mogelijkheid om in

Europa tot maximaal 3,3 miljard migranten te verdelen over de lidstaten. In dat model wordt specifiek voor België – we hadden het net over Vlaanderen en de beperkte oppervlakte en open ruimte – uitgegaan van een bevolkingstoename tot net geen 20 miljoen inwoners. Dat is bijna een verdubbeling van het huidige aantal inwoners. Dit is maar een voorbeeld om te illustreren hoe de EU aankijkt tegen onze bevolkingsomvang, tegen een klein landje als België.

Het spreekt voor zich dat een dergelijk pact, een Marrakesh 2.0, de ondergraving van ieder serieus nationaal migratiebeleid die naam waardig inhoudt en ontegensprekelijk voor nieuwe migratie en vooral integratiedrama's zal zorgen. Het zal zorgen voor "een complete chaos op vlak van migratie, integratie en inburgering", om de minister-president te citeren toen hij verklaarde waarom de N-VA de Federale Regering in 2018 verliet als gevolg van het Marrakeshpact.

Ook Vlaanderen zal daar enorme negatieve repercussies van ondervinden. Daarom mijn enige maar essentiële vraag: welk standpunt zult u als minister-president van Vlaanderen innemen over dit nieuwe migratiepact Marrakesh 2.0 en hoe zult u hierover communiceren met de federale overheid?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van Rooy, de Europese Commissie zal inderdaad naar alle verwachting in de loop van de komende dagen haar plannen presenteren voor een nieuw pakket aan ontwerpinstrumenten voor de hervorming van het Europese asiel- en migratiebeleid. Momenteel zijn deze teksten nog niet beschikbaar, dus u begrijpt dat ik op de inhoud dan ook nog niet kan reageren.

Zoals u mogelijk weet, heeft de Vlaamse Regering in 2016, met andere woorden op een moment dat de Europese migratieproblematiek nog hoog op de agenda stond, een visienota op de toekomst van de Europese Unie aangenomen.

Wat het migratiebeleid betreft, waren de uitgangspunten van de Vlaamse Regering daarbij om in te zetten op de volgende drie punten. Eén: een versterkte Schengen-zone, waar het interne vrije verkeer gewaarborgd wordt door een versterkte controle van de buitengrenzen en maatregelen tegen secundaire illegale migratiestromen binnen de Unie. Twee: een hervorming van het Dublinmechanisme, met een goede verhouding tussen solidariteit en verantwoordelijkheid. En drie: de transitie naar een aanpak waarbij definitief een einde wordt gemaakt aan illegale migratie en Europa tegelijkertijd solidariteit toont door de opvang in de regio te verbeteren en een beperktere groep van meest kwetsbare vluchtelingen een perspectief biedt via hervestiging.

Op basis van de eerste geluiden in de pers over de nieuwe plannen van de Europese Commissie – we hebben de teksten niet, maar er zijn natuurlijk al wat geluiden in de pers – vrees ik dat men die transitie naar een fundamenteel nieuw model, naar het voorbeeld van landen als Canada of Australië, nog niet volledig durft in te zetten. Tragische gebeurtenissen, zoals recent in Moria of de drieste pogingen die we deze zomer hebben gezien om met gammele bootjes de Noordzee over te steken, zouden nochtans aan eenieder duidelijk moeten maken dat een volledig nieuwe aanpak nodig is.

Zoals u weet, is de Europese Commissie slechts één actor in het Europese beleidsveld. Zij kan wetgevende voorstellen doen, maar een uiteindelijke beslissing zal moeten worden genomen door de Europese Raad en het Europees Parlement. Ik moet u er niet aan herinneren dat de Commissie ook na de migratiecrisis van 2015 al een hele reeks hervormingsvoorstellen op tafel heeft gelegd, maar dat die zijn gestrand in fundamentele tegenstellingen tussen de lidstaten. We zullen zien hoe het dit nieuwe migratiepact vergaat. Vanuit Vlaanderen zullen we die kwestie

in elk geval van nabij opvolgen. Ik heb u net aangegeven welke onze drie toetsstenen zijn, als de teksten eenmaal voorhanden zullen zijn.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord, minister-president. Ik heb, wat uw antwoord betreft, slechts voor één ding begrip, namelijk voor het feit dat de teksten zelf er nog niet liggen. Ik ben goed op tijd met mijn vragen hierover, omdat we weten hoe belangrijk dit is en waartoe dit kan leiden. Maar ik moet u toch niet vertellen, mijnheer Jambon, als een door de wolf geverfd politicus...

Minister-president Jan Jambon: Door de wol!

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Door de wol, excuseer. Dat was misschien een freudiaanse verspreking.

Een door de wol geverfd politicus als u moet ik toch niet vertellen welke visie de Europese Unie, en met name de nieuwe Commissievoorzitter Ursula von der Leyen, heeft op immigratie? Ik kan dat niet genoeg benadrukken. Ik kan mij niet voorstellen dat dat de visie is die u, als minister-president van Vlaanderen en als N-VA'er, onderschrijft.

Mevrouw von der Leyen had het nu in haar beleidsverklaring bijvoorbeeld over 'verplichte solidariteit'. Dat houdt concreet in dat wij als België – en dat heeft natuurlijk een grote impact op Vlaanderen – verplicht solidair moeten zijn met andere landen. Eigenlijk komt dat op hetzelfde neer als dat verplichte spreidingsplan. Het wordt alleen anders genoemd. Als wij zouden zeggen dat we geen extra asielzoekers of vluchtelingen opnemen, worden wij verplicht om andere landen te helpen met die opvang, financieel, dan wel logistiek. Het zal ons dus misschien minder vluchtelingen opleveren – dat hangt ervan af wat België beslist – maar het zal ons wel meer geld kosten. Uit die beleidsverklaring blijkt dat dit Marrakesh 2.0-pact effectief meer van hetzelfde zou zijn.

Ik vraag u toch opnieuw om niet louter te verwijzen naar de Europese Raad en het Europees Parlement, maar om als minister-president van Vlaanderen – we zijn in Vlaanderen bevoegd voor de integratie van migranten en vluchtelingen – met uw vuist op tafel te slaan bij de Europese Unie en te zeggen dat wij niet steeds meer migranten en asielzoekers aankunnen. Ons integratiebeleid kan dat niet aan.

Dat zou ik van u willen horen als minister-president: dat u, zeker wanneer de teksten beschikbaar zijn – misschien nu nog niet, ik geef u daarvoor graag nog wat tijd –, dat als uitgangspunt neemt, minister-president Jambon, namelijk dat het genoeg is, dat wij geen nood hebben aan meer legale migratie – want daar komt het natuurlijk op neer. Ik hoor zeer graag zeggen dat er paal en perk zal worden gesteld, of dat zal men alleszins toch proberen, aan illegale migratie, maar eigenlijk komt het er altijd op neer dat dat dan zal worden vervangen door legale migratie. Dat is dus eigenlijk van de regen in de drup. Ik vraag u dan ook opnieuw of u ervoor zult pleiten om dat Marrakesh 2.0-pact te bestrijden, zowel vanop het Vlaamse als vanop het Belgische niveau, omdat wij simpelweg geen nood hebben aan meer migratie.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Ik ben het volledig eens met de minister-president dat er een volledig nieuwe aanpak op Europees niveau, geïnspireerd op het Australische model nodig is. Enkel zo zullen we de illegale, ongecontroleerde migratie en mensensmokkel een halt kunnen toeroepen. Er moet worden ingezet op opvang in de regio en op de asielprocedure van daaruit. We laten natuurlijk

niemand verdrinken, maar we pleiten wel voor pushbacks, voor de onmiddellijke terugkeer van illegale migranten naar die veilige regio's. De asielprocedure kan dan enkel buiten de EU vanuit de opvangkampen.

EU-landen moeten ook zelf kunnen beslissen hoeveel ze kunnen opvangen. Bij illegale binnenkomst verlies je je recht op verblijf. Illegale binnenkomst is ontoelaatbaar, daarover moet er een duidelijk signaal komen.

Als ik dan de paars-groene federale voorstellen lees, zie ik net het tegenovergestelde: de regularisatie van personen in illegaal verblijf die hier werken, waardoor de facto het Vlaamse arbeidsmigratiebeleid ondermijnd wordt, het verhinderen van woonstcontroles, waardoor personen die weigeren te vertrekken veel moeilijker kunnen worden gedwongen om terug te keren, het verbod op opsluiten van gezinnen met kinderen als laatste etappe van het terugkeertraject, waardoor dit de facto neerkomt op een vrijgeleide om hier onder te duiken in de illegaliteit.

Ik hou dus op dat vlak mijn hart vast, ik vind dat een kortzichtig migratiebeleid van paars-groen, dat een enorme impact zal hebben op Vlaanderen, op ons beleid maar ook op onze lokale besturen. Ik vraag op dat vlak dan ook aan de minister-president om onze belangen te verdedigen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik heb eigenlijk niet veel toe te voegen aan wat ik daarstraks heb gezegd. Wij hebben een nota uit 2016 die vandaag nog geldig is. Dat zijn de toetsstenen, en eender welk beleid dat ons wordt opgedrongen, hetzij vanop Europees niveau, hetzij vanop federaal niveau, zullen wij toetsen aan die visienota en wij zullen gepast politiek ageren.

Mevrouw De Vreese, ik kan u zeggen dat ik 24 uur op 24 bezig ben met de belangen van de Vlamingen te verdedigen, ook in dezen. U hebt de toetssteen gehoord, dat zijn de elementen die u hebt opgesomd en die vallen onder die drie uitgangspunten.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Er zijn twee woorden die ik de minister-president niet hoor zeggen, namelijk 'minder immigratie'. Dat zijn twee simpele woorden om uit te spreken. Niet alleen minder illegale immigratie maar gewoon, tout court, minder immigratie. De voorbije verkiezingen hebben ook aangetoond dat het dat is wat de Vlamingen willen. En dan mag de Vivaldicoalitie of eender welke Belgische coalitie of de EU afkomen met eender welke nieuwe pacten of verdragen die zij op allerlei sluwe manieren komt verdedigen met allerlei nieuwe termen zoals nu verplichte solidariteit in plaats van verplichte spreiding enzovoort, er zijn maar twee dingen die we moeten doen: de migratiekraan dichtdraaien en een veel strenger integratiebeleid voeren. En het ene gaat hand in hand met het andere.

In de commissie Inburgering van minister Somers gaat het voortdurend over een tekort aan cursussen en te weinig plekken voor inburgeraars. Ook op het Vlaamse niveau is de nood aan minder immigratie aanwezig.

Minister-president, als de teksten van dit pact er uiteindelijk zullen zijn, dan mag u erop rekenen dat wij u daarover zullen blijven aanspreken. We rekenen erop dat u zich daartegen verzet en dat u alleen de volgende twee woorden zult uitspreken en in de praktijk probeert te brengen: 'minder immigratie' voor Vlaanderen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de erkenning van zonnebrandschade aan landbouwteelten als ramp – 3257 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Willem-Frederik Schiltz

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Zoals u weet, werd in 2019 zonnebrand vooral voor de fruitsector erkend als ramp. Vanaf 2020 zijn de regels veranderd. De landbouw-ramp werd afgeschaft. Het besluit van de Vlaamse Regering (BVR) bepaalt een aantal regels met betrekking tot de procedure en de weersomstandigheden die in aanmerking komen om als ramp erkend te worden.

In het kader van de weersverzekering is er ook een duidelijke bepaling die zegt dat 25 procent van de teelten verzekerd moet zijn alvorens men in de zeer uitzonderlijke omstandigheden waarin nog een ramp erkend wordt, toch kan genieten van een vergoeding. Er is ook bepaald dat een terugbetaling tot 65 procent van de premie voorzien is gedurende de eerste drie jaar.

In het verleden bestond er voor een vergoeding vanuit het landbouwrampenfonds ook een bepaling dat men een weersverzekering voor 50 procent van de teelten moest hebben alvorens men 100 procent – dat kwam dan neer op 80 procent van de schade – vergoed kon krijgen.

Investerings in hagelkanonnen en hagelnetten kunnen er daarnaast toe leiden dat de schade eventueel beperkt wordt. Het is namelijk zo dat in de fruitsector heel weinig weersverzekeringen worden afgesloten omdat de mensen zich indekken tegen de schade van hagel via een hagelkanon of -net.

Ik wil u deze concrete vragen voorleggen, minister-president.

Via schadecommissies of experts dient een vaststelling te gebeuren over de schade om over een erkenning tot ramp te kunnen spreken. Dat voorziet het voorlopig besluit van 5 juni 2020. Er is ook een nieuwe procedure voorzien waarbij mensen zich rechtstreeks moeten aanmelden bij het e-loket van het Rampenfonds. Het is niet meer zo dat de gemeenten worden aangeschreven met de vraag om een inventaris te maken van de hoeveelheid schade en die door te sturen. De verantwoordelijkheid wordt nu gelegd bij de individuele landbouwer of schadelijder.

Hoe zit dat e-loket van de Vlaamse overheid nu in elkaar? Werkt dat? Als dat niet zo is, is er dan een alternatieve methode? Beroept men zich dan nog steeds op de oude methode? Worden de gemeenten in dat geval gevraagd om een inventaris te maken om zo te bekijken in welke mate een erkenning als ramp opportuun zou zijn?

Voorziet u in de toekomst een koppeling met het e-loket Landbouw? Ik heb hierover een schriftelijke vraag gesteld, maar ik denk dat die wat verkeerd werd begrepen. Ik vroeg of er vanuit het e-loket Landbouw automatisch een koppeling wordt gemaakt naar het e-loket van het Rampenfonds. Op deze wijze kan men administratief veel eenvoudiger werken.

We stellen vast dat zonnebrand voor de fruitsector de laatste zomerperiode voor de grootste schade zorgt.

Dat is niet opgenomen als een verplicht verzekerd fenomeen voor wat betreft de brede weersverzekering. De vraag is, als bijvoorbeeld twee jaar na elkaar zich

dezelfde schade voordoet, of het te overwegen is om dat ook op te nemen als een verplicht te verzekeren fenomeen in het kader van de brede weersverzekering.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Dochy, voor de duidelijkheid wil ik eerst uitleg geven over het regelgevende kader. Het is inderdaad zo dat we vanaf 1 januari van dit jaar werken met een nieuwe regelgeving voor de erkenning van rampen en voor de toekenning aan de getroffen van een financiële tegemoetkoming vanwege de Vlaamse overheid in de schade die zij hebben opgelopen. Het Vlaams Rampenfonds is met ingang van 1 januari 2020 bevoegd voor het behandelen van de aanvragen tot erkenning van alle rampen, zowel de vroegere zogenaamde 'algemene rampen' als de vroegere 'landbouwrampen'. Het Departement Landbouw en Visserij komt daar dus in feite niet meer in tussen.

De regelgeving die van toepassing is, bestaat uit het decreet van 5 april 2019 houdende de tegemoetkoming in de schade die aangericht is door rampen in het Vlaamse Gewest en een uitvoeringsbesluit dat de Vlaamse Regering principieel heeft goedgekeurd op 5 juni van dit jaar. Momenteel worden de laatste nodige stappen gezet voor de definitieve goedkeuring van dat uitvoeringsbesluit. Ik verwacht het besluit ten laatste in de loop van november aan de Vlaamse Regering te kunnen voorleggen. Het uitvoeringsbesluit zal met terugwerkende kracht in werking treden vanaf 1 januari van dit jaar.

Wat betreft uw vraag naar een mogelijke erkenning, is het zo dat zonnebrand niet voorkomt in de limitatieve opsomming van de schadelijke natuurverschijnselen die voor erkenning in aanmerking komen, zoals bepaald in artikel 2 van het decreet van 5 april 2019. De Europese regelgeving laat trouwens ook geen steunmaatregelen toe voor het herstel van de schade die daar rechtstreeks uit voortvloeit. Ernstige droogte kan, als de voorwaarden daarvoor voldaan zijn, wel erkend worden als ramp. In het concrete geval van de weersomstandigheden van deze zomer is het duidelijk dat we kunnen spreken over droogte die mogelijkwijze in aanmerking kan komen voor een erkenning als ramp. Of dat effectief het geval zal zijn, zal in de eerste plaats afhangen van het advies dat mijn diensten zullen vragen aan het KMI. Zij hebben daarover al contacten gelegd met het KMI, maar een officiële adviesaanvraag kan pas worden ingediend nadat alle schadegevallen zijn aangemeld, en dat kan pas na de definitieve goedkeuring van het uitvoeringsbesluit. Tot nu toe hebben 72 gemeenten een aanvraag tot erkenning ingediend bij het Vlaams Rampenfonds. Dat aantal zal vermoedelijk nog stijgen.

Wat betreft de vaststelling van de schade, voorziet de nieuwe regelgeving niet meer in een verplichte attestering van de schade en de omvang ervan door een gemeentelijke schadecommissie. Het staat de landbouwers en de telers vrij de opgelopen schade op gelijk welke wijze aan te tonen. Een verslag van een schadecommissie of van een expert is daartoe een mogelijkheid, maar het is op zich geen vereiste. Zodra het uitvoeringsbesluit definitief is goedgekeurd, zal het Vlaams Rampenfonds op zijn website en via de gemeenten toelichting geven over de procedure die moet worden gevolgd voor het indienen van een aanvraag tot schadevergoeding, nadat de Vlaamse Regering heeft beslist om de ramp te erkennen. Dat is dus nadat we advies hebben gekregen van het KMI.

Tot nu toe hebben de gemeenten, en ook enkele individuele schadelijders, schadegevallen als gevolg van droogte in 2020 aan het Vlaams Rampenfonds gemeld per e-mail of per brief. In de toekomst is het de bedoeling dat de aanvragen zoveel mogelijk digitaal worden ingediend, al blijft een melding per brief of per e-mail altijd mogelijk. Maar de bedoeling is om via dat loket te gaan. Het digitale platform van het Vlaams Rampenfonds wordt daartoe uitgebreid met een erkenningsmodule, die het voor de schadelijders mogelijk maakt om de aanvraag tot erkenning in

te dienen via het e-loket. Krachtens de nieuwe regelgeving zijn het immers niet meer de gemeenten, maar wel de schadelijders zelf die een aanvraag tot erkenning als ramp indienen. Aanvragen die nu reeds ingediend zijn, zullen in rekening worden gebracht. Het Vlaams Rampenfonds zal daarover nog communiceren.

Over elk voorstel tot erkenning als ramp wordt beslist door de Vlaamse Regering. Zodra die erkenning een feit is, zullen de melders daar automatisch over geïnformeerd worden en zullen zij hun aanvraag voor het verkrijgen van een tegemoetkoming kunnen indienen via datzelfde e-loket. De technische voorbereiding daartoe is afgerond. Zodra het uitvoeringsbesluit definitief is goedgekeurd, kan dat geoperationaliseerd worden.

Voor de indiening van die aanvragen door de schadelijders is er geen koppeling nodig met het e-loket van het Departement Landbouw en Visserij. Het is wel zo dat er in het kader van de digitalisering van de procedures tussen het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken – vroeger het Departement Kanselarij en Bestuur – waartoe het Vlaams Rampenfonds behoort, en het Departement Landbouw en Visserij een protocol bestaat voor de elektronische mededeling van de identificatie- en perceelgegevens van de betrokken land- en tuinbouwers.

De brede weersverzekering, en in het bijzonder de steunregeling die daarvoor vanuit de Vlaamse overheid wordt toegekend, is een bevoegdheid van minister Crevits en van het Departement Landbouw en Visserij. Het Vlaams Rampenfonds onderhoudt uiteraard wel contacten met het Departement Landbouw en Visserij. Indien er bij het Vlaams Rampenfonds naar aanleiding van de behandeling van vragen tot erkenning als ramp vaststellingen of bekommernissen naar voren komen die hun weerslag kunnen hebben op de wijze waarop de brede weersverzekering door het Departement Landbouw en Visserij wordt ondersteund, dan zullen die zeker gesignaleerd worden.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Bedankt voor de heldere antwoorden, minister-president. Ik begrijp heel goed van u dat we vandaag logischerwijze nog in de oude procedure zitten, wat betekent dat de gemeenten binnen de zestig dagen na het zich voordoen van de ramp nog steeds een aanmelding kunnen doen, de gegevens kunnen verzamelen en die kunnen overmaken aan het Rampenfonds. En straks, vanaf de definitieve goedkeuring van uw besluit, dat op 5 juni 2020 al is voorgekomen, zal er ook nog individueel aanvullend kunnen worden ingediend.

Ik zit een beetje verveeld met de periode van zestig dagen waarbinnen de aanmelding moet gebeuren. Bij een weersfenomeen als een windhoos is het vrij duidelijk wanneer die termijn begint te lopen. Voor een landbouwramp als een langdurige onweersperiode of een langdurige droogte is er geen vaste datum, maar ik neem aan dat u een zekere souplesse aan de dag zult leggen om ervoor te zorgen dat dit niet de reden zou zijn voor een niet-erkenning, waarvoor dank.

Mijn aanvullende vraag over het e-loket is misschien bijzonder technisch en heel praktisch. U weet dat iedere landbouwer een perceelsaanvraag heeft – een verzamelaangifte, zoals men dat noemt – die digitaal is. Die mensen hebben dat dus op hun computer. Het zou bijzonder logisch en praktisch zijn in deze moderne tijd, dat er vanuit het landbouwloket automatisch een doorsturing kan gebeuren naar het digitale loket, dat ook van de Vlaamse overheid is, namelijk van het Rampenfonds. Het is toch niet meer van deze tijd dat de gegevens moeten worden afgeprint, overgeschreven en opnieuw ingevoerd in een loket dat zich misschien een verdieping hoger of lager dan het eerste loket bevindt. Het gaat dus om een praktische koppeling, die de mensen veel werk zou besparen en die het draagvlak voor de digitalisering ook zou vergroten.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Bedankt voor deze vraag, collega Dochy. We hebben het er in de commissie Landbouw al een paar keer over gehad, ook vorig jaar. Dat was nog helemaal in het oude systeem.

Door de droogte worden we geconfronteerd met fenomenen die we voorheen niet kenden. Droogte kenden we wel, maar niet zo vaak na elkaar. Zonnebrand is redelijk nieuw. We hebben dat vorig jaar ook erkend als ramp, maar binnen het Landbouwrampenfonds.

Het is heel positief, minister-president, dat uw diensten al contact hebben met het KMI en dat zij kunnen onderzoeken hoe uitzonderlijk de droogte deze zomer was en of daar enige schade uit af te leiden valt. Ik denk dat we in een bredere context in de brede weersverzekering ook gaan moeten evalueren of het nodig is om daar aanpassingen aan te doen en te kijken of zonnebrand eventueel in die brede weersverzekering, in de private verzekering, zou moeten worden opgenomen.

Ik denk, collega Dochy, dat we daarover eigenlijk al hadden afgesproken om in de commissie Landbouw een evaluatie te doen op het einde van dit jaar. Dan zullen we moeten bekijken hoe de brede weersverzekering en het Rampenfonds samen worden genomen in die evaluatie en hoe we voor de landbouwers de beste garanties en de beste verzekering inbouwen.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Bedankt, minister-president. Bedankt ook aan collega Dochy voor het stellen van de vraag, die toch een belangrijke impact heeft op het terrein.

Ik begrijp uit het antwoord dat zonnebrand als dusdanig in de regelgeving zoals we die nu gaan toepassen, niet in aanmerking komt voor terugbetaling via het Rampenfonds. Dat kan enkel en alleen als we zonnebrand beschouwen als afgeleide van een droogteproblematiek, die eventueel wel kan worden erkend. U hebt de erkenning als ramp natuurlijk niet zelf in handen, minister-president, maar hebt u zicht op de timing waarbinnen de bevoegde instantie zich zal uitspreken over het al dan niet erkennen van de droogte in de zomer van 2020? Als die erkenning eenmaal gebeurd is, is het uiteraard van belang dat de dossiers met de nodige spoed worden behandeld. Daar staan uw diensten dan wel voor in.

Ten slotte sluit ik me graag aan bij de intenties van collega's Dochy en Coenegrachts om in de commissie Landbouw de brede weersverzekering eens tegen het licht te houden en te kijken hoe we die verder kunnen optimaliseren. Ik heb deze zomer heel wat boeren bezocht, en het is toch een bezorgdheid die op het terrein nadrukkelijk aan bod komt. Zij stellen zich daar heel wat vragen bij. We moeten daar als beleidsmakers dus met de nodige aandacht naar kijken, zodat dat instrument een juiste toepassing vindt en doet waarvoor we het in het leven hebben geroepen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Dochy, we hebben dat protocol met Landbouw net om ervoor te zorgen dat gegevens inderdaad geen twee keer moeten worden opgevraagd en ingevoerd. Die link wordt dus gelegd.

Mijnheer Coel, of het werkelijk een ramp zal zijn, zal in de eerste plaats afhangen van het advies van het KMI. En dat advies kunnen we maar officieel aanvragen nadat alle schadegevallen zijn aangemeld. Daarvoor moeten we uiteindelijk het uitvoeringsbesluit hebben goedgekeurd, en de timing daarvoor is november. De

ingediende dossiers via de gemeenten worden dan meegenomen. Er kunnen nog nieuwe dossiers komen. En als we dat afsluiten, dan kunnen mijn diensten advies vragen aan het KMI. Daar zal dus nog wel eventjes tijd over gaan, maar dat is doordat we nu net in die overgangsperiode zitten tussen het Landbouwrampenfonds en het Rampenfonds in het algemeen.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Bedankt, minister-president. Het zal heel belangrijk zijn om straks, als uw besluit definitief is goedgekeurd en de omslag wordt gemaakt van de inventarisatie door de gemeenten naar de verantwoordelijkheid bij de individuele schadelijder, daar goed over te communiceren. Het is niet zo evident. Mensen zijn het al jaren zo gewoon dat de gemeente de coördinator is van de verzameling van de schadegevallen. Als aan de individuen zal worden gevraagd om dat te doen, zal daar toch een bewustmaking voor nodig zijn. Maar ik ben ervan overtuigd dat u dat ook zult doen. U communiceert op dat vlak ook helder. Het zal belangrijk zijn om daar aandacht voor te hebben.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de subsidiedatabank – 3074 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Willem-Frederik Schiltz

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik heb bij u via een schriftelijke vraag een aantal cijfers opgevraagd over subsidies die door de Vlaamse overheid worden uitgereikt. Wat me daarbij opviel, is dat die subsidies soms heel erg versnipperd waren over verschillende organisaties, maar dat er ook heel veel organisaties waren die via verschillende wegen subsidies ontvingen van de Vlaamse overheid.

Dat is een bekend probleem. Er wordt al jaren gezegd dat men daar iets aan moet doen en dat men dit efficiënter moet aanpakken.

In het regeerakkoord staat dat men een subsidiedatabank wil maken. Daarin zouden alle subsidies die over de verschillende domeinen worden uitgereikt, worden geïnventariseerd. Dat zou tot een efficiëntieoefening moeten leiden. Zo kan men kijken of men subsidies kan bundelen die hetzelfde doel nastreven of voor dezelfde organisaties zijn bedoeld.

Wat is de stand van zaken met betrekking tot die subsidiedatabank? Wat zijn de knelpunten? Wanneer is die echt operationeel? Van welke effecten kunnen we tijdens deze legislatuur nog genieten?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Bedankt voor uw vraag.

Ik wil me eerst verontschuldigen omdat ik geen headset draag.

Het Departement Financiën en Begroting heeft in samenwerking met het Agentschap Informatie Vlaanderen een scopebepaling en stappenplan uitgewerkt voor de realisatie van een subsidieregister.

De voorzitter: Minister, ik moet u even onderbreken, want de geluidskwaliteit is heel wisselend.

Minister Matthias Diependaele: De scope van mee te nemen subsidies werd op basis van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (VCO) gedefinieerd als het merendeel van de uitgaven die geregistreerd worden onder de inkomensoverdrachten, dat is ESR 3 (Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen) en ESR 4, en kapitaaloverdrachten, dat is ESR 5 en ESR 6.

Er gelden daarbij enkele uitzonderingen: ten eerste zijn er de rechtstreekse, geldelijke uitkeringen aan gezinnen, zoals bijvoorbeeld het groeipakket, en het Rampenfonds. Hierover zal worden gerapporteerd in het kader van het project transparante begroting middels dwarsdoorsneden. Ten tweede zijn er de lonen en rustpensioenen, die geen om-nietkarakter hebben. Er staan immers prestaties tegenover. Ten derde zijn er de uitgaven in het kader van lidgelden en/of verdragen, die geen om-nietkarakter hebben en geen subsidies zijn, maar giften. Ten vierde zijn er de afroepen van een waarborg gezien de te betalen waarborgvergoeding. Ten vijfde zijn er de vrijstellingen in het kader van de verzekeringen.

Het stappenplan wordt in drie brede fases opgedeeld, waarvan momenteel de eerste fase in uitvoering is.

In die eerste fase zal het subsidieregister rapporteren over bestaande subsidie-maatregelen en -uitgaven die onder de geselecteerde scope vallen. Daarvoor dienen alle beleidsdomeinen in de loop van deze maand een eenmalig databestand over te maken met een overzicht van hun subsidies, uitbetaald in het begrotingsjaar 2019 en de eerste twee kwartalen van 2020.

Die bestanden zullen gecentraliseerd worden, en op basis daarvan zullen rapporten, dashboards en visualisaties ontwikkeld worden die als eerste proefversie van het subsidieregister zullen dienen. Deze fase is belangrijk om een degelijk overzicht te krijgen van welke data in welke kwaliteit aanwezig zijn binnen de departementen, en in welke mate die aangevuld moeten worden om tot een operationeel linkbaar en jaarlijks updatable register over te gaan.

In het vierde kwartaal van 2020 vinden de dataverzameling en aggregatie plaats, met afstemming bij de verschillende beleidsdomeinen. In de eerste helft van 2021 zullen de visualisaties, rapporteringen en analyses ontwikkeld worden.

In een tweede fase zullen we de benodigde gegevens in de verschillende beleidsdomein-specifieke randsystemen en in OraFin structureel ontsluiten naar het subsidieregister zodat die alle subsidiegegevens in realtime kan bijhouden, en de gemaakte front-endrapportering in realtime gevoed kan worden.

In een derde fase zal een raadpleegdienst ontwikkeld worden waarop derden aansluiten om het subsidieregister te raadplegen.

De tweede en derde fase zullen logisch volgen op de eerste. De timing ervan zal afhangen van de resultaten van de eerste fase.

Voor alle duidelijkheid: we hebben heel die timing in het voorjaar al sterk naar voren gehaald, met dank aan mijn administratie.

Het antwoord op uw schriftelijke vraag was een gecoördineerde verzameling van een opvraging bij de verschillende ministeries en departementen, niet enkel naar de subsidies, maar breder naar alle uitbetaalde bedragen, en in de engere zin enkel aan werkgevers- en werknemersorganisaties. U zult mij vergeven dat ik geen subsidie-evaluatie zal maken van de beleidsdomeinen van mijn collega's, en al zeker niet op basis van deze selectieve info.

Het is om die verwarring tegen te gaan en een duidelijker algemeen beeld te vormen dat we het subsidieregister opzetten, zodat we tot een coherente en gemeenschappelijke beleidsevaluatie kunnen komen.

Met dit subsidieregister wordt de realisatie beoogd van deze vier centrale doelstellingen: we willen transparantie bieden in het kader van staatssteun; we willen dubbele subsidiëring detecteren; we willen informatiedeling en afstemming tussen de diverse entiteiten van de Vlaamse overheid mogelijk maken om zo de complementariteit en samenwerking in de uitwerking van het Vlaamse subsidiebeleid te vergroten; we willen beleidsinformatie bieden over het subsidiebeleid van de diverse entiteiten van de Vlaamse overheid.

Door de betere transparantie van deze subsidiestromen wordt het eenvoudiger om het overzicht te bewaren. Op die manier moet het subsidieregister een instrument worden om het Vlaamse subsidiebeleid niet alleen op case-by-casebasis per departement te beoordelen, maar ook holistisch over de hele overheid te evalueren.

We zeggen dit iets minder luid, maar daarnaast willen we vermijden dat parlementsleden voortdurend dergelijke vragen indienen. Zo is het voor u makkelijker om zelf toegang tot deze data te hebben. Het zorgt dus ook voor een positief aanbod voor het parlement.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik dank u alvast voor uw heel genereuze gebaar naar de betweterige parlementsleden die hierover vragen stellen. Dat is een grapje. Ik begrijp wat u bedoelt en ben het met u eens: die databank kan voor iedereen een win-win zijn.

Ik zag in het weekend uw artikel in De Tijd waarvan de kop luidde dat we subsidies selectiever moeten inzetten. Ik moet eerlijk bekennen dat ik te weinig tijd had om het helemaal te lezen. Ik neem echter aan dat u daarin op dezelfde lijn zit met wat u hier vertelt. Het is inderdaad niet de taak van het departement Financiën om over de doelmatigheid van alle subsidies te oordelen, maar het moet wel voor een algemeen kader en efficiëntie over de verschillende beleidsdomeinen heen zorgen. Daarvoor is de subsidiedatabank echt een onmisbaar middel. Zo kan men zien dat heel veel subsidies naar dezelfde organisaties of doelstellingen gaan. Op basis daarvan kan het departement Financiën toch wel een aantal pistes aanreiken om dingen efficiënter te maken.

Als dat betekent dat sommige subsidies verlaagd moeten worden of dat men voor een algemene lastenverlaging gaat, als het bijvoorbeeld over subsidies voor ondernemingen gaat, dan kan dat alleen maar een goede zaak zijn. Ik ben blij dat dat project loopt.

U hebt me nog geen exacte timing gegeven, maar ik neem aan dat de databank er in 2021 zal zijn?

Dit zal toch de nodige winsten in al zijn vormen opleveren tijdens de komende legislatuur.

De voorzitter: Ik wil collega's die geen headset gebruiken, vragen om dicht tegen de computer te spreken. Het geluid valt vaak weg.

De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): We zijn het uiteraard eens dat dit een belangrijk objectief is. De noodzaak van een databank gaat al geruime tijd mee. Toen u zelf nog

parlementslid was, hebt u daar al rond gewerkt. Dat geldt ook voor mijzelf. Het is altijd fijn om te zien dat goede ideeën worden opgepikt door de collega's.

Wat u hebt geschetst, lijkt mij een goed stappenplan. Vooral omdat u eerst vertrekt van een concrete dataverzameling in plaats van al meteen te verzanden in technologische connectieoplossingen. Die zouden langer duren.

U hebt het over de eerste fase. In welke mate zullen die data raadpleegbaar zijn, toch op z'n minst voor de volksvertegenwoordigers? Dat zou het werk dat sommige ministers in het beantwoorden van schriftelijke vragen steken, toch een stukje kunnen verlichten. Voor de ministers zit daar zeker een incentive in.

Op welke manier zullen die data systematisch aangevuld worden? Wij zouden het heel jammer vinden indien dit verhaal zou afhangen van de technologische connectie die al dan niet tussen de verschillende toepassingen van de departementen tot stand kan worden gebracht. Het zou heel goed zijn, indien dit automatisch kan, maar we pleiten ervoor dat, als dat niet kan, toch in up-to-date informatie te voorzien. Desnoods moet dat dan maar handmatig gebeuren. Ik neem aan dat dat ook een incentive zal zijn voor de verschillende ambtenaren die met die taak belast zijn om ervoor te zorgen dat die technologische connectie zo snel mogelijk in werking zal treden.

U hebt ook de ambtenaren bedankt die de timing naar voren hebben gehaald. Wat u zegt, is bovendien cruciaal: wat wij als volksvertegenwoordigers en burgers kunnen raadplegen hangt af van de medewerking die u van de verschillende departementen krijgt. Welk beeld hebben we daarvan vandaag? Is dat unisono positief? Lopen sommige departementen voorop en hinken andere achterop? Zou u ons daarover te gepasten tijde, ik stel begin 2021 voor, wat toelichting kunnen geven wanneer u in die eerste fase zit? Als de eerste data beschikbaar zijn, kunnen we daarover met u misschien een gesprek of gedachtewisseling hebben. Kunt u ons vandaag toch al een inschatting geven over wie de 'laggards' zullen zijn en wie er als eersten met hun huiswerk klaar zullen zijn?

De voorzitter: De heer Van Peteghem heeft het woord.

Vincent Van Peteghem (CD&V): Dank u voor de toelichting. Die subsidie-databank is inderdaad een belangrijk instrument om de transparantie te verhogen, niet alleen om naar de doelmatigheid van de subsidies te kijken, maar ook om op een transparante manier aan andere overheden te rapporteren. Zo is er Europa, aan wie we moeten rapporteren en duidelijk maken welke financiële stromen als steun kunnen worden beschouwd.

Naar aanleiding van deze vraag heb ik eens gekeken wat er in het verleden allemaal al gebeurd was. Ik zag dat er al een subsidieregister bestond of dat er hierrond toch al een pilootproject is geweest. U spreekt ook niet over de subsidie-databank, maar over het subsidieregister. Ik vermoed dat u voortbouwt op wat in 2018 door uw voorganger, minister Tommelein, werd opgestart. Is het de bedoeling om dit project verder te zetten? Of bent u volledig opnieuw begonnen en is men met een nieuw project van start gegaan?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Ik begrijp dat het project vanuit het parlement volmondig wordt gesteund. Ik denk ook dat het echt wel iets handigs kan zijn.

Mijnheer Vande Reyde, u verwijst naar het artikel of het interview, maar u moet natuurlijk een heel duidelijk onderscheid maken tussen het instrument dat wij vanuit de begroting ter beschikking stellen en waarin wij de oplijstingen maken, en de vraag die de overheid zich volgens mij voortdurend moet stellen, en die

tweeërlei is. Ten eerste moet ze zich afvragen of haar subsidie of bijdrage het beoogde maatschappelijke doel bereikt. De overheid wil met belastinggeld altijd een bepaalde dienst verlenen aan de burger maar vraag is of zij dat doelt bereikt.

Tweede vraag is of het een dienst is die de overheid moet verlenen. Dat zijn twee gescheiden zaken. Er is het subsidieregister, waarin een volledig overzicht staat, maar daarin kan men niet lezen of dat een goede of slechte subsidie is. Dat is natuurlijk een heel andere vraag, die politiek veel moeilijker te beantwoorden is. Uit die subsidiedatabank zal niet blijken wat goed of slecht is. Dat zal een oplijsting zijn waarbij men een aantal projecties kan maken en waarbij we die data met elkaar kunnen laten praten, maar het blijft uiteraard een politieke afweging van de vraag of wij daar zoveel subsidies aan willen geven of daarin willen investeren. Dat blijft een politieke vraag die het parlement in de eerste plaats moet beantwoorden. Het parlement is verantwoordelijk voor de begroting.

Uw vraag over de timing valt een beetje samen met de vraag van de heer Parys. Wij hopen volgend jaar een resultaat te hebben. Zoals de heer Parys ook zei, hangen wij daarvoor wel gedeeltelijk af van de andere entiteiten binnen de Vlaamse overheid, maar ik heb tot nu toe nog geen signalen gekregen dat daar onwil zou zijn, wat ik eigenlijk ook niet verwacht. Ik hou vast aan de timing om dat zeker begin volgend jaar te doen.

Mijnheer Parys, in de eerste fase zullen de data nog niet raadpleegbaar zijn. Als daar vraag naar is, kunnen we het systeem wel eens komen toelichten in het parlement. Extra ideeën zijn trouwens altijd welkom. De eerste fase is eigenlijk nog een pilootproject en we moeten dan ook voorzichtig zijn dat daar niet onmiddellijk conclusies aan verbonden worden die misschien niet altijd correct zijn. In de tweede fase zou dat wel de bedoeling zijn.

Hoe dat systematisch zal worden aangevuld, is een meer technische vraag. Eenmaal we daarmee naar het parlement komen, kunnen we ook verder uitdiepen hoe dat technisch in zijn werk gaat.

Mijnheer Van Peteghem, het is wel degelijk zo dat we voortbouwen op het werk dat al gebeurd is in het verleden. U vraagt me beter niet naar de technische details, het is vooral een softwaregegeven, een technisch ICT-gegeven, maar ik weet wel dat we daar vertrokken zijn met het project dat nu loopt, dat is dus zeker niet overbodig geweest. Het heeft wel een tijdje stilgelegen maar we werken daar nu aan verder.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, wat u zei, vond ik heel interessant en ik ben het er ook volledig mee eens. U kunt niet bepalen wat goed en slecht is, dat is inderdaad de taak van het parlement.

Als minister van Financiën bevindt u zich momenteel in een niet gemakkelijke positie. Uw drijfveer moet zijn: 'never waste a good crisis'. U hebt drie ijzers in het vuur die daar heel belangrijk bij zijn. Het eerste is die subsidiedatabank. Het tweede zijn de spending reviews. We hebben het over politieke beslissingen, maar die spending reviews zorgen ervoor dat er een wetenschappelijke basis ligt aan de vraag wat al dan niet doelmatig is. We hebben het over de dienstencheques gehad in de vraag hoe daar politiek mee is omgesprongen. Dat was niet 100 procent zoals het zou moeten zijn, maar ik denk dat die spending reviews echt breed moeten worden toegepast binnen de hele Vlaamse overheid. Dat zal de komende jaren zorgen voor een mental shift, waarbij doelmatigheid wordt nagestreefd.

Het derde puzzelstukje – en dat is natuurlijk een klassieker – is het kerntaken-debat. Wat zijn de primaire taken van een overheid? Waar moet een overheid nu

echt voor zorgen en wat is allemaal 'nice to have'? Ik heb niet de illusie dat dat volgende week tijdens de Septemберverklaring al zal gebeuren, maar ik denk wel dat deze crisis op zich een aanleiding kan zijn. We zien enerzijds hoe moeilijk mensen het in de zorg hebben gehad, hoe bedrijven bijna overkop zijn gegaan en anderzijds hoeveel taken de overheid daarnaast nog uitvoert die misschien niet superbelangrijk zijn. Indien u als minister van Financiën de komende jaren eindelijk dat kerntakendebat zou kunnen verwezenlijken, zou dat een enorme prestatie zijn en zou de geschiedenis zeer gunstig oordelen over uw termijn als minister van Financiën.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de interpretatie door de Vlaamse Belastingdienst van de vrijstelling van onroerende voorheffing voor schoolkeukens – 3146 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Willem-Frederik Schiltz

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, tijdens de commissievergadering van 14 juli 2020 beantwoordde u de vraag om uitleg over de interpretatie door de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) van de vrijstelling van onroerende voorheffing voor het onderwijs.

Bij die vraag ging het om het multifunctionele gebruik van schoolinfrastructuur. In uw antwoord haalde u het voorbeeld aan van een school die haar volledige keukeninfrastructuur en zalen permanent ter beschikking stelt van een derde en er zelf geen gebruik meer van maakt. Mijn vraag van vandaag heeft betrekking op het gebruik van keukeninfrastructuur voor de bereiding van schoolmaaltijden tijdens de schooluren ten behoeve van de school of de scholen van een campus.

Het is niet ongebruikelijk in het Vlaamse onderwijs dat een externe leverancier in de keuken van een school tijdens de schooluren de maaltijden bereidt voor die school of scholen van de campus in kwestie. VLABEL weigert nu blijkbaar de vrijstelling van onroerende voorheffing voor dat deel van de schoolinfrastructuur. U alludeerde er al op tijdens de commissievergadering van 14 juli.

De Vlaamse Belastingdienst baseert zich voor die weigering van de vrijstelling op de omzendbrief uit 2007, die onder titel 4.3.5 stelt dat schoolkeukens kunnen worden vrijgesteld van de onroerende voorheffing, tenzij de toegang tot die lokalen niet uitsluitend is voorbehouden aan de personeelsleden van de onderwijsinstelling en de cursisten tijdens de uren van normale activiteit.

Nog volgens de Vlaamse Belastingdienst moet een overeenkomst waarbij een school de bereiding van schoolmaaltijden in de eigen schoolkeuken overeenkomstig de Wet op de Overheidsopdrachten gunt aan een externe leverancier, worden geherkwalificeerd als een concessie en bijgevolg onderworpen worden aan de onroerende voorheffing.

We evolueren naar multifunctionaliteit, iets wat in Vlaanderen zeer breed wordt gedragen. Hier gaat het over het multifunctioneel inzetten van onze schoolgebouwen en, veel breder, van het volledige patrimonium. In de conceptnota Masterplan Scholenbouw 2.0 die op 10 juli 2020 door de Vlaamse Regering is goedgekeurd, wordt dat nog eens heel duidelijk benadrukt. In dat masterplan wordt ook een passend decretaal kader aangekondigd. De heer Coel maakte trouwens op 14 juli een interessante opmerking over de mogelijke noodzaak om de huidige regelgeving te

verfijnen, wanneer inderdaad het gebruik van de schoolinfrastructuur door derden niet meer occasioneel, maar bijna permanent zou zijn.

Minister, kunnen schoolkeukens alleen van vrijstelling van onroerende voorheffing genieten, als die door eigen personeel van de school uitgebaat worden? Of kan dat toch ook met een dienstverleningscontract, zolang het maar niet gaat om de uitbating van de keuken als een soort van restaurant- of traiteurkeuken die maaltijden bereidt voor personen vreemd aan de school?

Is het gebruik door een school niet evident door het loutere feit dat in die schoolkeuken alleen schoolmaaltijden worden bereid voor de leerlingen van de eigen schoolcampus?

Zo niet, zijn er dan ook implicaties voor de scholen die een schoonmaakbedrijf inschakelen of voor de bestaande en nieuw te bouwen DBFM-scholen (Design Build Finance Maintain) die omwille van de ESR-neutraliteit (Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen) verplicht een dertigjarige onderhoudsovereenkomst afsluiten met de projectvennootschap die de school bouwt?

Is de Vlaamse Belastingdienst bevoegd om dit soort overheidsopdrachten voor diensten te herkwalficeren naar een concessie en zo ja, gebruikt de Vlaamse Belastingdienst duidelijke criteria bij een dergelijke herkwalficatie? Zo ja, welke criteria zijn dat bijvoorbeeld voor een schoolkeuken? Lijkt een dergelijke overheidsopdracht voor diensten in het geval van een schoolkeuken niet gewoon op een overeenkomst die met een schoonmaakbedrijf afgesloten wordt, waarbij herkwalficatie naar een concessie niet aan de orde is en de vrijstelling van onroerende voorheffing behouden blijft?

Impliceert de conceptnota, net met dat doel om de multifunctionaliteit van schoolgebouwen te maximaliseren, niet dat de regelgeving inderdaad verdere verfijning behoeft en dat de Vlaamse Belastingdienst anders dan nu zal moeten omgaan met zulke herkwalficaties van het soort overheidsopdrachten waarover we hier spraken, naar een concessie?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Collega Brouns, ik wens eerst te benadrukken dat het algemene principe in belastingen de belastbaarheid is. De vrijstelling is en blijft de uitzondering. Een vrijstelling kan met andere woorden enkel en alleen toegepast worden als aan alle decretale voorwaarden is voldaan. De vrijstellingsbepaling van artikel 2.1.6.0.1, §1, 1°, van de Vlaamse Codex bepaalt dat een vrijstelling voor onroerende voorheffing ook voor onderwijs kan worden toegepast, uiteraard mits aan alle decretale voorwaarden wordt voldaan.

Ik stel ook vast dat uw vragen veel gelijkenissen vertonen met enkele lopende dossiers, waarvan een dossier in bezwaarprocedure en een dossier in geschil voor de rechtbank. Zoals ik al eerder in deze commissie heb gezegd, kan en mag ik me hier als minister niet uitspreken over concrete dossiers, maar enkel de algemene regels schetsen zoals ze in de wetgeving worden vooropgesteld. Voor onderwijs betekent dit dat het moet gaan om onroerende goederen die, zonder winstbejag, hoofdzakelijk bestemd moeten zijn voor onderwijsdoeleinden, of dit nu rechtstreeks of onrechtstreeks is.

Het is duidelijk dat de keukeninfrastructuur van een school die gebruikt wordt door het eigen personeel voor het bereiden van de schoolmaaltijden voor de school of scholengroep, perfect aan de decretale voorwaarden voor vrijstelling voldoet. Hier zie ik bijgevolg geen enkel risico om de vrijstelling te verliezen.

Het wordt uiteraard delicaat wanneer we naar meer hybride gebruiksvormen gaan. Onder de noemer hybride gebruiksvorm zou ik een viertal categorieën of gradaties willen onderscheiden.

Eerste vraag is of een schoolkeuken uitsluitend gebruikt moet worden voor de schoolmaaltijden van de leerlingen van de school. Het antwoord op deze vraag is: neen, de keuken mag eveneens gebruikt worden voor occasionele events zoals het organiseren van een eetfestijn, zolang ze maar hoofdzakelijk gebruikt wordt ten bate van de school zelf en haar leerlingen. Nemen de commerciële randactiviteiten de overhand, dan kan de vrijstelling worden ingetrokken.

In de tweede categorie wordt de keukeninfrastructuur volledig en permanent verhuurd aan een commerciële derde, die er vervolgens zijn bedrijfsactiviteit uitoefent. De uitbating van deze keukens wordt dus volledig uitbesteed, waardoor de school zelf niet meer over de keuken kan beschikken, dit in ruil voor inkomsten. En zelfs al levert die commerciële derde maaltijden aan de school, dan is dat geen reden om de vrijstelling te behouden. Het was trouwens ook die situatie die ik als voorbeeld gaf in het antwoord op uw vraag om uitleg van 14 juli.

Dit situeert zich ook niet meer in het verhaal van multifunctioneel gebruik, want de infrastructuur wordt helemaal niet meer door de school gebruikt. Het verlies van de vrijstelling onroerende voorheffing geldt uiteraard niet voor het volledige schoolgebouw, enkel de vrijstelling die betrekking heeft op die keuken wordt ingetrokken. Dit verlies zal de school hoogstwaarschijnlijk compenseren door de inkomsten uit de permanente verhuur.

Een derde categorie is de situatie waarbij de school beslist om geen eigen personeel, dus personeel in eigen loondienst of op de payroll in de keuken tewerk te stellen, maar een kok in te huren, bijvoorbeeld via interim of een dienstencontract met een plaatselijke kok of traiteur, die dan elke dag in de keuken van de school het eten bereidt voor de leerlingen van de school. In dit geval kan de vrijstelling wel behouden blijven, aangezien de keukeninfrastructuur rechtstreeks gebruikt wordt voor de leerlingen van de school en dus voor onderwijsdoeleinden conform het decreet.

Bij de vierde en laatste categorie bereidt de ingehuurde kok niet enkel maaltijden voor de leerlingen van de school, maar krijgt deze tevens de mogelijkheid om in de schoolkeuken maaltijden te bereiden voor een rusthuis in de buurt, voor senioren privé of een kinderdagverblijf.

Voor die situaties van gemengd gebruik van de keuken zal dossier per dossier een feitelijke beoordeling moeten worden gemaakt door de Vlaamse Belastingdienst of een vrijstelling toegekend of behouden kan blijven wat het gedeelte van de keuken betreft.

De analogie met een schoonmaakbedrijf zie ik niet onmiddellijk. Indien een school een bedrijf inschakelt om de schoonmaak te doen, zal dat gewoon zijn diensten aanbieden, namelijk het poetsen van de onderwijslokalen, en die opdracht uitvoeren. Ik zie niet in welke lokalen daardoor niet meer ter beschikking zouden staan van de school en waarom de school daardoor haar vrijstelling voor onroerende voorheffing zou verliezen. Ook voor de dertigjarige onderhoudsovereenkomsten die de DBFM-scholen afsluiten, zie ik dus geen problemen. Dat zijn diensten die geleverd worden en waarbij geen lokalen permanent ter beschikking worden gesteld.

Voor wat betreft uw vraag over herkwalificatie: de Vlaamse Belastingdienst toetst louter de voorwaarden voor de vrijstelling van onroerende voorheffing af, maar doet daardoor dus geen herkwalificatie van een overeenkomst, noch in de feiten, noch in de rechten. Indien de belastingplichtige aangeeft dat er een concessieovereenkomst

of een andere vorm van overeenkomst gesloten werd met een bepaalde derde, dan zal de Vlaamse Belastingdienst die stukken opvragen en beoordelen om na te gaan wat er feitelijk gebeurt om van daaruit de vrijstellingsvoorwaarden af te toetsen, maar ook niet meer of niet minder dan dat. En daarbij worden de principes gehanteerd die ik al aangaf.

Betekent dat dat de regelgeving verfijnd dient te worden? Op dit moment kan de fiscale regelgeving consequent en in lijn met de doelstelling van multifunctioneel gebruik van onderwijsinfrastructuur worden toegepast. De kwestie die u aanhaalt, gaat, zoals ik al aangaf, niet over multifunctioneel gebruik, maar wel over exclusief gebruik door een derde. Voor het nieuwe Masterplan Scholenbouw 2.0. zal er ook een passend decretaal kader komen. Het lijkt mij aangewezen om dat eerst af te wachten om te kunnen evalueren of een bijkomende afstemming van de fiscale regelgeving nodig of opportuun is.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, we zijn het er allemaal over eens dat de schoolinfrastructuur tijdens de schooluren uiteraard hoofdzakelijk voor de onderwijsopdracht gebruikt wordt. Dat is nogal evident. Er zijn vandaag tal van voorbeelden in Vlaanderen van scholen met schoolkeukens die daar een externe partner voor inhuren, die tijdens de uren maaltijden bereidt voor de leerlingen en de school. Dat kan uiteraard niet leiden tot een aanslag voor dat deel van de infrastructuur. Ik denk dat dat geen discussie is. Ik ga er ook van uit dat, in welke zaak dan ook, die we hier uiteraard niet individueel bespreken, de Vlaamse Belastingdienst niet anders kan oordelen dan dat wanneer er overeenkomsten gesloten worden met externe partijen voor het bereiden van maaltijden in scholen ten behoeve van personeel en leerlingen, dat vrijgesteld zal zijn en blijven, ook in de toekomst. Dat lijkt me geen enkele discussie. Het is wel goed dat alle rechtsonzekerheid zal worden weggenomen op dat vlak.

Ik stel een zeer breed draagvlak vast. We moeten die lijn echt aanhouden. Het multifunctionele gebruik van schoolgebouwen is absoluut de enige juiste weg die we vandaag moeten inslaan. Vandaag staan heel wat schoolgebouwen leeg na vier uur. Dat die worden gebruikt door andere partijen, private partijen en noem maar op, vormt nooit een hypotheek op de kerntaak van die school. Tijdens de uren dat er les moet worden gegeven, kan er les worden gegeven. Dat ze daarbuiten de schoolgebouwen maximaal benutten, genereert ook extra inkomsten, maar dat zullen uiteraard geen woekerwinsten zijn. Integendeel, dat is puur voor het onderhoud van die gebouwen, of opnieuw voor die onderwijsopdracht, waarvoor ze natuurlijk samen school maken. Het kan ook niet zijn dat er in die gevallen dan een aanslag komt voor het verhuren van die gebouwen aan socio-culturele verenigingen of, zoals in de conceptnota staat, aan private partijen. Want nogmaals: de hoofdzaak blijft de onderwijsopdracht tijdens de schooluren, en daar wordt dan niet aan geraakt.

U kent de voorbeelden waarnaar verwezen wordt in mijn vraag. Ik heb nog een bijkomende vraag. Ik ga ervan uit dat die regels onverkort van toepassing zijn op alle onderwijsnetten en dat daar geen onderscheid in gemaakt wordt, ongeacht het net.

Dat was nog een bijkomende vraag, maar de belangrijkste bekommernissen heb ik hierbij nogmaals geduid.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ik dank de heer Brouns voor de vraag en de minister voor het zeer omstandige en genuanceerde antwoord.

Ik ga me niet mengen in lopende rechtszaken of disputen. Dat is niet de rol van het parlement. Het enige wat ik nog wil onderstrepen, is dat het multifunctionele gebruik terecht een essentieel onderdeel is van het Masterplan Scholenbouw en dat we daar ook allemaal achter staan. Het kan natuurlijk niet de bedoeling zijn om met belastinggeld te investeren in multifunctionele schoolgebouwen en het dan anderzijds ontmoedigen om er multifunctioneel gebruik van te maken. In die zin wil ik mijn opmerking van 14 juli nog eens herhalen. Uit uw uitleg, minister, begrijp ik dat de casus nog perfect binnen de huidige regelgeving kan worden verwerkt, maar mocht de toekomstige evolutie van het multifunctionele gebruik ertoe leiden dat we daar op de grens komen van enerzijds aanmoedigen en anderzijds fiscaal ontraden, dan moeten we onze fiscale regelgeving toch tegen het licht houden.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Bedankt voor de bijkomende vragen.

Mijnheer Brouns, dat is inderdaad van toepassing voor alle netten. Dat zijn de algemene principes die op alle schoolgebouwen van toepassing zijn.

Mijnheer Coel, ik denk in alle eerlijkheid dat onze fiscale regelgeving in dezen correct zit. Dat is de logica zelve. We geven die vrijstelling voor onderwijs. Op een moment dat iemand anders die keuken gebruikt voor commerciële doeleinden, waardoor de toegang voor onderwijs niet meer mogelijk is, verlies je die vrijstelling. Ik denk dat dat onderwijsinstellingen aanmoedigt noch ontmoedigt om hun gebouwen open te stellen. Het enige wat we wel moeten doen, is dat meenemen. Want zoals ik gezegd heb in mijn antwoord: als men die keuken tegen een vergoeding laat gebruiken door een commerciële partner, moet dat natuurlijk verrekend zitten in het verlies en dan kan men dat verrekenen in de vergoeding. In die zin denk ik dat onze regelgeving daar heel helder en consequent is, maar die moet natuurlijk ook meegenomen worden in de eventuele overeenkomsten die schoolgebouwen aangaan met een commerciële partner. Dat lijkt mij in de meerderheid van de gevallen ook zo te gebeuren. Ik zie dus geen redenen waarom het daardoor ontmoedigd zou worden.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik wil u bedanken, minister. Als ik uw antwoord goed beluister, denk ik dat geen enkele school zich ongerust moet maken. Het spreekt voor zich dat de toegang voor onderwijs vooropstaat en dat het inderdaad niet de bedoeling kan zijn dat je de schoolinfrastructuur tijdens de schooluren zodanig commercieel gaat exploiteren dat het je kerntaak in het gedrang zou brengen. Dat kan niet de bedoeling zijn.

Daarnaast trekken we samen de kaart van multifunctionaliteit, wat inhoudt dat je het buiten die uren maximaal moet kunnen inzetten ten behoeve van de maatschappij. En als je daar dan enige inkomsten uit zou puren, staan die natuurlijk ten dienste van de school, in tijden dat de werkmiddelen schaarser en schaarser worden. Het hoort bij het ondernemerschap van een goed schoolbestuur om die gebouwen met steun vanuit Vlaanderen maximaal in te zetten buiten de schooluren. Dat deel kan op geen enkele manier gefnuikt worden.

Nogmaals, als ik uw antwoord beluister, kan voor geen enkele school die vandaag gebruikmaakt van een externe dienst, onder welke vorm van overeenkomst dan ook, voor het bereiden van maaltijden voor de kinderen of voor de leerkrachten, dat een grond zijn voor onroerende voorheffing.

Minister Matthias Diependaele: Het gaat voor alle duidelijkheid om de tweede categorie: de keukeninfrastructuur wordt volledig en permanent verhuurd aan een commerciële derde, die er vervolgens zijn bedrijfsactiviteit uitoefent. De uitbating

van de keuken wordt dus volledig uitbesteed en de school kan zelf niet meer beschikken over de keuken. En dat is in ruil voor inkomsten. In dat geval, ook al levert die commerciële partner aan de school, zal de vrijstelling niet gelden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het uitstel van de hervorming van de fiscale regeling voor duolegaten – 3342 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Willem-Frederik Schiltz

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik heb deze vraag tijdens de zomer al ingediend, naar aanleiding van het uitstel dat u had aangekondigd voor de nieuwe regeling van de duolegaten. Het bleek echter een schijnbeweging te zijn, want u hebt vorige vrijdag de definitieve regeling wel op de ministerraad gebracht. De ministerraad heeft die dan goedgekeurd en u hebt die ook uitgebreid gepresenteerd, wat natuurlijk een heel goede zaak is, want we wachten daar al enige tijd op. Er zijn al veel vragen over geweest. Er is wat onzekerheid, zowel bij de mensen als bij notarissen en heel het systeem dat errond hangt. Het is dus goed dat daar duidelijkheid over is.

Ik heb daar een aantal vragen over, maar misschien is het goed dat u eerst de regeling uitlegt. Normaal ben ik heel hard op mijn tenen getrapt als ministers communiceren over iets waar ik naar vraag, voordat het aan het parlement gepresenteerd is, maar het maatschappelijke belang hiervan gaat mijn ego te boven, dus dat begrijp ik ook wel. Misschien is het goed dat u de regeling eerst even toelicht en aan de hand daarvan ook een aantal vragen kunt beantwoorden. Eén vraag die ik alvast heb, en dat zit waarschijnlijk ook in uw repliek, is hoe het zit met de budgettaire gevolgen. Er was oorspronkelijk 75 miljoen euro opbrengst voorzien. Dat zijn extra opbrengsten. Nu is er de afschaffing van het duolegaat en een nultarief voor goede doelen met een maatschappelijk belang. Blijft die 75 miljoen euro dan ook behouden? Het is ook uitgesteld, dus ik kan me inbeelden dat die inschatting misschien wat moet worden bijgesteld.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Eerst en vooral: mijn excuses als het zou lijken alsof we dit alleen maar hebben ingediend omwille van de vraag. Dat is zeker niet het geval. We hebben het inderdaad uitgesteld, om een heel eenvoudige reden. We zijn er van in het begin van uitgegaan dat als je zoiets doet – en dat is ook de reden waarom het al gecommuniceerd is – je de mensen de kans moet geven om hun testament eventueel bij te sturen. We zijn het er allemaal over eens dat mensen nog altijd de vrijheid hebben om zelf te beschikken over hun vermogen en dus te beslissen wat ermee gaat gebeuren. Op momenten dat die regels worden aangepast, moeten zij ook de kans krijgen om hun testament aan te passen. Tijdens corona was het niet mogelijk om bij de notaris te gaan. Ik had het eigenlijk al vroeger willen doen.

De regeling die we nu hebben, zullen we in detail bespreken bij het programma-decreet, maar ik denk dat de regeling die we uitgewerkt hebben, een correcte en rechtvaardige regeling is. We hebben ook heel wat contacten gehad met goede doelen. Want u weet dat die daar een negatief effect van zouden ondervinden. We hebben het erven aan goede doelen nu op nul procent gezet. In informele gesprekken geven goede doelen wel mee dat ze zich bij het duolegaat zoals het nu

voorligt, een beetje misbruikt voelen. Ik klap daar niet mee uit de biecht. Ik denk dat heel wat goede doelen dat soms ook zo aanvoelen, dat zij enkel en alleen benaderd worden omwille van de fiscale planning, en niet het goede doel waar zij met hart en ziel mee bezig zijn. In die zin denk ik dat we hier een goede en correcte regeling uitwerken, ook ten aanzien van de goede doelen en zeker ten aanzien van mensen die geen gebruikmaken van een duolegaat en dus de volle pot betalen.

De reden van het uitstel heb ik aangegeven. De budgettaire inschatting blijft gelijk. Dat komt ook voor in de begroting. Ik wil daar wel eerlijk en correct in zijn: het is zeer moeilijk om daar een correcte budgettaire inschatting van te maken. We gaan daar niet flauw over doen. Zowat alles bij erfenisrechten is zeer moeilijk: het aantal overlijdens, de grootte van vermogens. We baseren ons daarbij altijd op historische reeksen, maar we weten niet wat een burger in zijn of haar testament schrijft. Een testament kan trouwens ook onderhands zijn. Dat hoeft niet geregistreerd te worden. Wij weten niet wat mensen in hun testament schrijven. En in alle eerlijkheid vind ik ook niet dat de overheid daar zaken mee heeft.

En dat maakt het wel moeilijk. Dat is het principe, maar dat maakt het praktisch zeer moeilijk om dat correct uit te voeren. Want we weten niet hoeveel duolegaten er zijn. We weten wel hoeveel legaten er zijn en aan welk tarief die aangegeven worden bij de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL), maar we weten niet welke bewegingen daarachter zitten. Dat maakt het natuurlijk heel moeilijk om een inschatting te maken. Ik denk wel dat we er met die 75 miljoen euro dichtbij komen. Is dat vatbaar voor discussie? Ja.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Zoals ik al zei, zijn we het ermee eens dat het goed is en dat er nu duidelijkheid is. We staan ook achter de regeling. Er wordt vaak gezegd dat het gaat om een afschaffing, maar het is natuurlijk geen afschaffing. Het altruïstische karakter wordt versterkt. Dat is een goede zaak.

Wat me wel opviel – en misschien kunnen we dat tijdens het programmadecreet verder bespreken, maar kunt u er enige duidelijkheid over geven – is dat het nultarief voor goede doelen enkel zou gelden voor een bepaalde groep van goede doelen, namelijk goede doelen met een algemeen belang. Dat is een vage omschrijving. Er zijn ook heel wat private stichtingen. We moeten daar niet flauw over doen, sommige daarvan zijn inderdaad opgericht om fiscale motieven, maar er zijn er ook een heel aantal die, zeg maar, het goede in de wereld willen bevorderen. Kijk maar naar het Amerikaanse systeem, waar het altruïsme bij miljardairs echt ingebakken is. In Vlaanderen begint het ook meer en meer op te komen dat mensen soms goed willen doen voor de wereld als ze op het einde van hun leven komen. Dan is het misschien gek dat je een onderscheid gaat maken tussen de private stichtingen en andere. Ik vraag me af wat de reden is waarom er een onderscheid is gemaakt tussen die twee soorten goede doelen. Waarom kunnen ze niet allebei van een nultarief genieten?

De voorzitter: Mevrouw Smeyers heeft het woord.

Sarah Smeyers (N-VA): Minister, ik neem het u ook niet kwalijk dat u gecommuniceerd hebt ondanks het feit dat ik hierover al veel vragen heb gesteld. Nee, alle gekheid op een stokje: ik ben blij met het resultaat. Er zijn in het verleden al verschillende parlementaire vragen gesteld over de implementatie en de uitwerking van de hervorming van het duolegaat. In het begin leek het erop dat u in de richting van een afschaffing zou gaan, maar eigenlijk is het dat helemaal niet. Het duolegaat an sich blijft ook mogelijk na 1 juli 2021 – want dat is de inwerkingtredingsdatum van de nieuwe regeling –, maar het zal niet meer die fiscale optimalisatie opleveren als het de bedoeling is om puur de belastingfactuur van een familielid of een goede vriend te zien dalen.

Om te vermijden dat goede doelen door die aanpassing helemaal op droog zaad kwamen te zitten, hebt u samen met de Vlaamse Regering vrijdag beslist om de erfbelasting voor goede doelen af te schaffen. De schenkelasting verdwijnt en zakt van 5,5 naar 0 procent voor goede doelen. Dat is al bij al een goede en evenwichtige hervorming. Ik kan u daar alleen maar voor bedanken. U weet dat ik daar toch ook wel wat bezorgdheden over heb geuit, met de beste bedoelingen.

Zoals de heer Vande Reyde zegt: de onzekerheid bij de burgers en bij de notarissen bestond er effectief. Daarom zou ik u willen vragen, minister, en ik vermoed dat u daarover hebt nagedacht gelet op de tijd die er nog rest tussen vandaag en de inwerkingtreding van de nieuwe regel, om een voldoende communicatie op te zetten om de notarissen voldoende te informeren. Zij moeten zichzelf uiteraard informeren als openbaar ambtenaar en jurist. Maar ook om vooral de burger voldoende te informeren over die nieuwe wetgeving en de mogelijkheid om, als ze dat nodig vinden na overleg met hun notaris of iemand anders, hun testament nog te herzien.

Naar een overgangstermijn heb ik u in het verleden al een paar keer gevraagd. Daar hebt u op geantwoord dat u dat geen goede zaak vond. Ik begrijp dat omdat we dan negentig jaar op een tweesporenbeleid zitten. Maar één vraag wil ik toch nog stellen, voorzitter, als u me toestaat. Ik blijf op mijn honger zitten wat betreft mensen die toen ze wilsbekwaam waren een duolegaat in hun testament hebben gezet en ondertussen wilsonbekwaam zijn geworden. Dat is deels ook federale materie, maar misschien moeten we daar, met de beste bedoelingen en vanuit maatschappelijk belang, over nadenken of we daarvoor toch geen systeem kunnen bedenken dat vrederechters aan bewindvoerders per uitzondering een machtiging kunnen geven om dit te herzien. Ik weet dat het moeilijk is, want je kent niet altijd de inhoud van een testament. We zouden daar toch iets op moeten vinden.

De voorzitter: De heer Van Peteghem heeft het woord.

Vincent Van Peteghem (CD&V): Ik denk dat het goed is dat er duidelijkheid is. Er was sinds de aankondiging in het regeerakkoord wel wat onduidelijkheid. Mensen waren aan het twijfelen of ze het duolegaat nog konden gebruiken als manier om hun nalatenschap veilig te stellen en aan goede doelen te schenken. Ook bij de goede doelen was er twijfel over of ze dat nog konden aanbieden aan personen die iets willen nalaten. Op zich vind ik het heel goed dat er duidelijkheid en transparantie is.

U weet ook dat ik altijd heb gezegd dat bij deze hervorming drie zaken vooropgesteld worden en dat we die nooit alle drie kunnen nastreven. Een eerste zaak is het altruïstische karakter versterken. Ik denk dat dat gebeurd is met de hervorming die u doet. U schaft het duolegaat niet in de feiten af, maar in principe is het wel afgeschaft want iedereen zal moeten bijdragen zoals het hoort.

Ten tweede willen we 75 miljoen euro binnenhalen. Ik vrees daar een beetje voor. Ik heb dat ook altijd gezegd. Ik ben bang dat, waar eigenlijk via de duolegaten nog een groot deel van de erfbelasting binnenkwam bij de overheid, die weggewerkt wordt en verschoven wordt naar goedkopere oplossingen, net omdat u nu ook de schenkingen goedkoper gaat maken.

Ten derde, en dat is mijn grootste bezorgdheid, moeten we ervoor zorgen dat de goede doelen ook nog altijd voldoende inkomsten hebben. We kunnen de duolegaten altijd op twee manieren bekijken. Het kan fiscale optimalisatie zijn, maar de feiten spreken tegen dat het echt fiscale optimalisatie is. Het kan ook zijn dat die duolegaten als een soort fiscale stimulans bekeken worden om effectief iets na te laten aan een goed doel. Ik ben bang dat, doordat die fiscale stimulans nu wegvalt, de goede doelen in de toekomst een negatieve impact op hun inkomsten zullen hebben. Ik weet dat we dat debat later zullen houden, op het moment dat dit ontwerp van decreet in de commissie wordt besproken, maar ik vind het wel

belangrijk dat we daarover ook durven na te denken en dat we de impact van die zaken in de gaten houden.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: ... *(onverstaanbaar)* ...

We zijn nu elk detail van hetgeen nog komt, aan het voorleggen aan het parlement. Dat is geen enkel probleem. Ik ben blij, de meeste reacties zijn positief en ondersteunend. Maar er zijn ook enkele bedenkingen.

Eerst en vooral wat betreft de private stichting: we hebben daar wel degelijk over nagedacht en geprobeerd om te kijken hoe we dat het best opzetten. Maar we vertrekken natuurlijk vanuit een rechtvaardigheidsprincipe en dan willen we niet een nieuw poortje gaan openzetten waar potentieel misbruik van gemaakt zou worden. Voor alle duidelijkheid: private stichtingen, ook vakbonden en ziekenfondsen blijven natuurlijk op het gunsttarief staan waar ze op stonden. Ze worden ook niet slechter behandeld. Die blijven op 8,5 procent. In die zin denken we dat dat een correcte manier van werken is. Niemand zegt dat private stichtingen slechter zijn voor de mensen, dat zeker niet. Maar ik denk wel dat, mochten we dat verlaagd hebben, we alweer een nieuwe opening gemaakt zouden hebben voor fiscale optimalisatie, en dat wilden we vermijden.

Mevrouw Smeyers, we hebben nauw overleg gepleegd met het notariaat. Dat werd daar altijd bij betrokken, want je moet weten hoe die dingen op het terrein lopen.

Wat uw vraag over de wilsonbekwamen betreft: we moeten voor hen natuurlijk een oplossing vinden. We hebben door de coronacrisis heel wat meer tijd gekregen om daarover na te denken, maar voor hen bestaat geen sluitend systeem. Het enige wat we kunnen doen, is verplichten dat elk testament bekend moet zijn bij de overheid zodat we dus weten wat daarin staat. Alleen dat zal er 100 procent voor zorgen dat we kunnen uitsluiten dat er geantidateerd wordt. Als je zou zeggen dat wilsonbekwamen nadien nog, in welke vorm dan ook, hun duolegaat kunnen bijsturen, dan krijg je natuurlijk heel veel mensen die op een onderhandse akte een datum van voor de aanpassing van de regelgeving zetten. Dat zet faliekant de deur open voor misbruik en dat leek mij echt geen goede keuze. Dat zou een slechte zaak zijn geweest. U haalt ook al een andere reden aan dat dit een hele tijd meeloopt.

Er zijn nog twee zaken die voor een gewoon testament gelden. Als ik vandaag een testament opmaak, ik rij daarna naar huis, krijg een ongeluk en loop hersenschade op – als die er al niet is – zodat ik wilsonbekwaam word, dan kan ik mijn testament ook niet meer aanpassen. In die zin blijft dat gelijk. Als er ten tweede ook sprake is van fiscale planning, dan zal het voordeel voor het goede doel niet groot genoeg zijn. Dan komt alles toe aan het familielid of de erfgenaam aan het normaal tarief.

Mijnheer Van Peteghem, ik denk dat we op de drie punten een antwoord hebben geboden. Er is uw vraag over de 75 miljoen euro. Het principe dat we altijd bij erfrecht hebben gebruikt, is dat we er steeds de voorkeur aan geven dat mensen bij leven al nadenken over wat er met hun vermogen moet gebeuren. Je kunt dat zien aan de hervormingen die de laatste tien jaar bij erfrecht en schenkrecht zijn gebeurd. We hebben er altijd voor gezorgd dat het tarief voor schenkingen lager is dan dat voor een erfenis. Dat principe huldigen we. We hebben ook met de coalitiepartners afgesproken dat we er altijd voor moeten zorgen dat dat tarief lager is, omdat we mensen aanmoedigen om bewust om te gaan met hun vermogen. Ik weet niet hoe groot het effect is, maar dit zijn natuurlijk centen die niet ergens op een bankrekening staan te slapen tot iemand zal overlijden. Ze komen sneller bij een goed doel of een begunstigde van die schenking terecht.

Als het over de opbrengst zelf gaat: die discussie zullen we nooit helemaal kunnen beslechten. Wie heeft daarin gelijk of ongelijk? Ik denk dat deze schatting redelijk correct is, maar ik ontken niet dat die voor discussie vatbaar is.

Uw derde punt gaat over de goede doelen. Dat was ook onze grootste bezorgdheid. In het regeerakkoord staat dat we het tarief voor de goede doelen zouden verlagen. We hebben onmiddellijk voorgesteld om dat op 0 procent te zetten. We hebben met zeer veel goede doelen gesproken en daar waren wat twijfels over. We hebben er door de band genomen wel positieve reacties op gekregen. Vorige week heeft bijvoorbeeld GAIA onmiddellijk gereageerd dat zij hierover tevreden waren. Ook het Rode Kruis Vlaanderen en Kom op tegen Kanker hebben positief gereageerd. Dat geldt ook voor enkele professoren, zoals professor Maus. In die zin denk ik dat we naar de goede doelen een zeer grote geste doen. Ik ben ervan overtuigd dat vele van die goede doelen inzien dat dit een correcte aanpassing is en dat ze op deze manier niet meer worden gebruikt voor fiscale planning. Wat hun inkomsten betreft, zullen we dat ook in de gaten moeten houden. Dat staat niet in de weg dat deze regeling eerlijk is voor iedereen in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Het was zeer duidelijk.

Ik vind het nog het fairst om zowel successierechten als schenkingsrechten tot 0 procent te brengen, maar mijn collega, de heer Van Peteghem, die ik zeer waardeer, heeft me vorige keer op dat vlak van populisme beticht, dus ik zal die opmerking in dit parlement zeker niet herhalen. Daarbuiten misschien wel.

De voorzitter: U weet dat in het parlement alles gezegd kan worden als het een beetje beleefd en met respect gebeurt. De discussie of het nu 100 of 0 procent erfbelasting moet zijn, kunnen we ongetwijfeld nog tussen pot en pint voeren.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de invoering van de vriendenerfenis – 3426 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Sarah Smeyers

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Even ter herinnering: tijdens de vorige legislatuur hebben we voor 140 miljoen euro aan erflasten verlaagd. Het tarief in de hoogste schijven werd 55 procent in plaats van 65 procent, in de laagste schijven werd dat 25 procent in plaats van 30 en 45 procent. Er werd ook een abattement ingevoerd op het roerend vermogen van 50.000 euro tussen partners.

In het Vlaams regeerakkoord gaan we verder op dat elan. Ik was dan ook zeer verheugd toen ik in het regeerakkoord las dat we de 'best friends'-regeling zullen aanpassen. Daarop wordt het voordelige tarief in rechte lijn toegepast in plaats van de heel hoge tarieven in zijlijn. Recent werd bekendgemaakt dat de invoering van deze regeling door de coronacrisis vertraging heeft opgelopen.

We zijn intussen blij om te vernemen dat de Vlaamse Regering vorige week vrijdag, op 18 september 2020, de beslissing heeft genomen om deze regelgeving in te voeren. We hebben ook al een aantal krachtlijnen meegekregen. Het zou met name mogelijk worden om 15.000 euro aan een goede vriend, ver familielid of iedereen aan wie wij dat willen te schenken, en dit aan het voordelig tarief in rechte lijn. Dat

is excellent nieuws en een excellente gelegenheid om de details uit de doeken te doen.

Kunt u ons, bij wijze van vriendenprimeur, in deze commissie al toelichten welke voorwaarden er worden voorzien voor deze erflating? Welke timing werd vooropgesteld? Over welke lastenverlaging gaat het uiteindelijk?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Ik denk dat ongeveer alles hierover is gezegd. Het is een vrij eenvoudig systeem.

De zogenaamde vriendenerfenis is opgenomen in het regeerakkoord. Ik heb bij eerdere besprekingen in deze commissie al uitgelegd wat daaronder verstaan moet worden. De vriendenerfenis is bedoeld om mensen de kans te geven om een gedeelte van hun erfenis na te laten aan een goede vriend of een ver familielid onder het meest gunstige fiscale tarief.

Die affectieve band zorgt ervoor dat burgers net aan die mensen graag iets willen nalaten, zonder dat hierop veel erfbelasting verschuldigd is. Tot nu toe kon dat niet. Mijnheer Schiltz, u hebt de tarieven al voorgelezen. We hebben de tarieven al verlaagd, maar laat ons eerlijk zijn, die zijn nog vrij hoog. Ik denk dat we daar in de toekomst nogmaals naar moeten kijken.

Die vriendenerfenis kon tot nu toe niet, omdat wat na belastingen effectief bij die persoon terecht kwam heel wat minder was dan wat door de erflater aan de betreffende persoon was gelegateerd. Door de invoering van de vriendenerfenis krijgen mensen wel de kans om een gedeelte van hun erfenis na te laten aan een of meerdere goede vrienden of verre familieleden en dit onder het meest gunstige fiscale tarief, zijnde het tarief dat van toepassing is op verkrijgingen in rechte lijn of tussen partners. Het gaat over 15.000 euro. Het voordeel is dan 3300 euro per erflater.

Voor de timing en de budgettaire impact kan ik eigenlijk gewoon verwijzen naar het antwoord dat ik zonet gaf op de vraag van de heer Vande Reyde. Dit zit in een pakket waarvan de inwerkingtreding door corona is uitgesteld. Het zou ingaan op 1 juli 2021 als er een definitieve goedkeuring komt door de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Bedankt voor de toelichting.

Het zal u niet verbazen dat wij hier, samen met u, voor gestreefd hebben, omdat die verlaging ook een invulling geeft aan het verruimde erfrecht op federaal niveau. De vrijheid om ook buiten de familie, de rechte lijn en de zijlijn, te schenken, was voordien veel beperkter en die is nu uitgebreid. Met deze verruiming van 15.000 euro komen we daar ook aan tegemoet. Het is natuurlijk wel tof om iets te mogen schenken of na te laten, maar als daar 55 procent van wordt afgeroomd, dan remt dat die vrijheid enorm. Daarom ben ik zeer verheugd.

De grens van 15.000 euro is voor ons zeker geen eindpunt. Ik weet niet waarom die grens werd vastgelegd. Ik vermoed dat er ook een budgettaire beperking op zit, omdat dit inteert op de inkomsten die we verwachten. Kunt u toch aangeven welke minderinkomsten de overheid met dit bedrag voor ogen heeft? Wat is de invloed op het budget? Over hoeveel miljoen euro spreken we? Het is altijd leuk om dit getal te kennen.

Zoals ik al zei, is het voor ons van cruciaal belang dat dit geen eindpunt is, maar een eerste belangrijke stap. Afhankelijk van het begrotingstraject zien we dan wel

weer verder. Vlaanderen moet de beschikkingsvrijheid die op federaal niveau werd gecreëerd zo veel mogelijk invullen.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Zoals de heer Schiltz zegt, geven we mensen meer zelfbeschikkingsrecht over hun vermogen. Op federaal vlak werd de eerste stap gezet voor deze regeling en wij volgen nu met de tarieven.

We schatten in dat het over 10 tot 12 miljoen euro gaat. Dat is een budgettaire inschatting.

Ik wil voor alle duidelijkheid zeggen – en de heer Vande Reyde heeft daar in de vorige vraag ook al naar verwezen –, dat ik op elk moment de discussie over die erfrechten wil voeren. Dat is zeer boeiend, maar over erfrechten bestaan zeer uiteenlopende principiële standpunten. Dat is goed, laat ons het debat daarover voeren. Het gaat van 0 tot 100 procent, de twee uitersten. Naast de principiële standpunten, heb je bovendien de budgettaire beperkingen die we in de gaten moeten houden. Die twee moeten worden meegenomen in de discussie. Ik denk dat in het erfrecht nog wel een aantal ingrepen mogelijk zijn, maar het zal moeilijk zijn om daarover een gezamenlijk standpunt te vinden. Als we dat dan ook nog budgettair moeten inpassen, dan is dat helemaal een uitdaging.

We moeten op het gebied van fiscaliteit hoe dan ook altijd heel erg opletten dat we niet te veel ingewikkelde 'koterijen' bijplaatsen. We moeten daar heel voorzichtig in zijn. Ik denk dat we het ongeveer eens zijn over het kader van de discussie. Hoe we die discussie juist zullen invullen, is een heel andere vraag.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik wil de minister graag bedanken voor de invoering van deze regeling.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.